

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київський національний лінгвістичний університет

Кафедра східної і слов'янської філології

Кваліфікаційна робота магістра з арабської філології

на тему:

**ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ВІДТВОРЕННІ
АРАБСЬКОМОВНОГО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ТЕКСТУ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Студентки групи Мар 55-23

Факультету східної і слов'янської філології

Денної форми навчання Освітньої програми

Східна філологія: арабська мова і література,

переклад, методика навчання

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури

(переклад включно), перша – арабська

Дудри Анастасії Василівни

Науковий керівник:

доктор філологічних наук, професор Рибалкін Валерій Сергійович

Допущена до захисту

« ___ » _____ 2024 року

Завідувач кафедри

_____

(підпис)

(ПІБ)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2024

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1	9
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ВІДТВОРЕННІ АРАБСЬКОМОВНОГО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ТЕКСТУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	9
1.1. Переклад та його основні види	9
1.2. Поняття «еквівалентності» та «адекватності»	12
1.3. Перекладацькі трансформації.....	16
1.4. Класифікація перекладацьких трансформацій	17
1.5. Лексичні трансформації	19
1.5.1 Транслітерація та транскрибування	19
1.5.2 Калькування.....	20
1.5.3 Конкретизація та генералізація	21
1.5.4 Експлікація та модуляція	21
1.5.5 Адаптація, компенсація та ампліфікація.....	22
1.5.6 Антонімічний переклад	23
1.6. Граматичні трансформації.....	23
1.6.1 Перестановка.....	25
1.6.2 Додавання	26
1.6.3 Опущення.....	26
1.6.4 Заміна	27
1.7. Проблема лакун та реалій в перекладознавстві.....	28
Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2	35
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	35
2.1. Обґрунтування основних методів дослідження трансформацій у перекладі арабськомовних суспільно-політичних текстів.....	35
2.2. Методика аналізу дослідження перекладацьких трансформацій при перекладі арабськомовних суспільно-політичних текстів	40
Висновок до розділу 2	43
РОЗДІЛ 3	47
АНАЛІЗ ЛЕКСИЧНИХ ТА ГРАМАТИЧНИХ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ЗІСТАВЛЕННІ ОРИГІНАЛІВ АРАБСЬКОМОВНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ З ЇХ УКРАЇНСЬКИМ ПЕРЕКЛАДОМ.....	47
Висновки до розділу 2	64
ВИСНОВКИ.....	67

АНОТАЦІЯ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

У зв'язку зі постійним, щоденним і невпинним прогресом, який ми спостерігаємо у сучасному світі, перед кожним свідомим членом соціуму постає завдання швидко пристосуватися до всіх нових відкриттів. З давніх-давен існує необхідність в особі, яка могла б бути так званим мостом між двома культурами, який, в свою чергу, давав би змогу розуміти буття, проблеми і турботи, культурологічні особливості та інші сфери життєдіяльності різних народів. Засіб, який буде виступати ключовим у даному процесі – це переклад. Ще під час виникнення перших племінних громад, поселень, а згодом і держав, налагодження співпраці та мирних відносин, спілкування та передача вмінь, досвіду та майстерності стало займати центральне та дуже вагоме місце. У зв'язку з цим, виникла потреба в експертах, тобто перекладачах, які могли б задовольнити всі ці та інші необхідні потреби. Ми можемо спостерігати, що дана тенденція зберігається і в наші дні. Перекладач є безумовно потрібною, неймовірно важливою та обов'язковою і з кожним роком однією з найбільш популярних професій, адже будь-які процеси співпраці та взаємовідносин між іноземними країнами є неможливі без взаємного розуміння з боку обох сторін.

В першу чергу, професіоналізм перекладача грає ключову роль у тому, наскільки вдалою та точною буде комунікація. Ця майстерність визначається змогою експерта вміло передати обставини та реалії потрібних мов так, щоб зберегти основну думку висловлювання, а також адекватність та зрозумілість. Для абсолютного задоволення даних вимог та умов необхідно вдаватися до перекладацьких трансформацій. Таким чином, з'являється можливість найбільш влучно та точно підібрати еквівалент того чи іншого слова та, загалом і в цілому, передати основну думку більш зрозуміло та характерно для тої чи іншої мови. У нашому дослідженні ми торкнулися теми перекладу, його адекватності та еквівалентності та перекладацьких трансформацій, але основну увагу зосередили власне на використанні цих перекладацьких трансформацій під час самого процесу перекладу арабськомовних суспільно-політичних текстів.

Актуальність теми даної роботи полягає в тому, що процес перекладу та засобів, тобто перекладацьких трансформацій, які використовуються для його вдосконалення і досягнення кращої зрозумілості, в арабській мові вивчені недостатньо. Більше того, ми спостерігаємо зростання попиту і інтересу на якісний переклад, з високим рівнем адекватності. Досягнення такого рівня адекватності в більшості випадків неможливо, оскільки словникові відповідники інколи не зовсім повністю, а в деяких випадках навіть некоректно відображають певні реалії чи явище, а також ми взагалі можемо спостерігати відсутність еквівалентів певних термінів. Тому без використання лексичних та граматичних перекладацьких трансформацій переклад буде не завжди доцільним і точним.

Вивченням цього питання у своїх працях займалося багато вітчизняних та зарубіжних науковців, а саме: Карабан В.І. «Переклад англійської наукової і технічної літератури. Ч. 2. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі», Селіванова О. О. «Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми», Коптілов, В. В. «Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник», Корунець, І. В. «Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник», Мамрак А. В. «Вступ до теорії перекладу», Harris Z «Papers in Structural and Transformational Linguistics», John Milton та Silvia Cobelo «Translation, Adaptation and digital Media», Toury G. «Descriptive translation studies and beyond» та інші. Роботи цих науковців та авторів висвітлюють проблеми сутності перекладу, його основним завданням та предмету, його методам та видам; також проблеми досягнення абсолютної адекватності та еквівалентності перекладу; проблеми прагматики та техніки перекладу; проблеми одиниць та рівнів перекладу; перекладацьку класифікацію та класифікацію перекладацьких трансформацій; власне типи перекладацьких трансформацій, тобто лексичні та граматичні. Не можна не звернути увагу на статті Кононенко В.Г., Сіняговської А.І., Остроушко О.А., Гайдар Д.О., які присвячені лексичним трансформаціям в перекладі суспільно-політичних текстів, визначенню та класифікації перекладацьких трансформацій, розкриттю базових теоретичних понять, які стосуються теми перекладу.

Проте, огляд проблем у даних працях є неповним, їм не присвячено достатню кількість уваги і тому дане дослідження залишається актуальним, адже все ще є необхідність у порівнянні текстів оригіналу та перекладу, більше того, потрібно визначити найбільш поширені перекладацькі трансформації для подальшого доречного та вдалого їх застосування під час процесу перекладу.

Мета нашого дослідження визначається детальним розглядом лексичних та граматичних трансформацій, а також виділенні їх під час перекладу уривків суспільно-політичних текстів з арабської мови на українську. Вирішення зазначеної мети може бути досягнуто шляхом виконання наступних завдань:

1. Проаналізувати основні терміни та поняття, а саме: «переклад», «адекватність та еквівалентність перекладу», «лакуна», «перекладацькі трансформації», «лексичні та граматичні трансформації»;
2. Визначити класифікації перекладацьких трансформацій;
3. Охарактеризувати та проаналізувати основні лексичні та граматичні перекладацькі трансформації, які застосовуються під час процесу перекладу з арабської мови на українську;
4. Проаналізувати та продемонструвати використання перекладацьких трансформації в уривках суспільно-політичних текстів.

Об'єктом дослідження даної роботи є арабськомовні суспільно-політичні тексти.

Предметом дослідження виступають лексичні та граматичні перекладацькі трансформації.

Методами дослідження виступають:

1. Метод теоретичного аналізу;
2. Метод класифікаційного та типологічного аналізу;
3. Порівняльно-перекладознавчий аналіз;
4. Дедуктивний метод;
5. Індуктивний метод;
6. Зіставний метод;
7. Метод суцільної вибірки;

8. Перекладацький аналіз;
9. Трансформаційний метод;
10. Метод кількісних підрахунків.

Для теоретичної бази дослідження віднесено праці наступних авторів: Карабан В.І., Селіванова О.О., Коптілов В.В., Корунець І.В., Мамрак А.В., Harris Z, Кононенко В.Г., Остроушко О.А., Toury G., Гайдар Д.О.

Наукова новизна визначається новою характеристикою лексичних та граматичних перекладацьких трансформацій, що застосовуються при перекладі з арабської мови на українську. Дослідження перекладацьких трансформацій у відтворенні арабськомовних суспільно-політичних текстів українською мовою має високу наукову новизну, оскільки комплексний аналіз таких текстів у цьому напрямку ще недостатньо вивчений. Проводиться порівняльний аналіз арабського та українського текстів з метою виявлення найбільш вживаних перекладацьких трансформацій. Робота аналізує вплив контексту, лінгвокультурних особливостей і стилістичних прийомів, які визначають вибір перекладацьких стратегій для досягнення адекватності та еквівалентності перекладу. У дослідженні використовуються сучасні підходи до теорії перекладу, зокрема теорії трансформацій, що дозволяють оцінити, як ці трансформації впливають на сприйняття тексту українськими читачами.

Теоретичне значення роботи визначається сприянням поглибленню теоретичних знань про перекладацькі трансформації, які застосовані до суспільно-політичних текстів, що перекладаються з арабської мови на українську. Вона допоможе розширити розуміння особливостей суспільно-політичного дискурсу в арабському світі та виявити труднощі та закономірності перекладу, пов'язані з різними аспектами міжкультурної комунікації. Отримані результати можуть бути використані в подальших дослідженнях арабсько-українських міжмовних та міжкультурних зв'язків, а також у дослідженнях перекладу текстів з країн, що мають різні культурно-лінгвістичні системи.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає у можливості його застосування для вдосконалення практики перекладу суспільно-політичних текстів з

арабської на українську мову. Це стосується як професійних перекладачів, так і викладачів, які займаються підготовкою перекладачів у цій сфері. Результати роботи можуть бути використані для створення навчально-методичних матеріалів, що містять приклади перекладацьких трансформацій, які сприяють кращому розумінню особливостей перекладу з арабської мови. Крім того, напрацювання дослідження можуть бути корисними для журналістів, дипломатів та інших фахівців, які працюють з арабськими суспільно-політичними текстами та інформаційними ресурсами.

Матеріалами дослідження слугували оригінали та переклад арабськомовних текстів суспільно-політичної тематики, новини, пости з соціальних мереж, а також українсько-арабський словник.

Апробація результатів дослідження. Результати кваліфікаційної роботи магістра були оприлюднені на Міжнародній науково-практичній відеоконференції «Ad orbem per linguas. До світу через мови» (КНЛУ, 16-17 травня 2024 р.). Тема доповіді: «Лексичні перекладацькі трансформації в арабській мові». Тези доповіді опубліковано в збірнику матеріалів відеоконференції с. 102-103.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів (перший розділ присвячений теоретичним засадам дослідження, другий – методологічним аспектам дослідження і третій – аналізу перекладацьких трансформацій) та 19 підрозділів з висновками до кожного розділу, висновків до всієї роботи, анотації арабською мовою, списку використаних джерел (67 позицій) та 2 додатків. Загальний обсяг роботи 98 сторінок (із них 73 сторінки тексту).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ВІДТВОРЕННІ АРАБСЬКОМОВНОГО СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОГО ТЕКСТУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

1.1. Переклад та його основні види

Ще з прадавніх часів взаємний обмін знаннями та надбаннями різних народів та племен був головним рушієм прогресу. У зв'язку з глобалізацією, разом з якою відбувається взаємопроникнення культур, традицій та звичаїв актуалізується поняття міжнаціональної та міжнародної комунікації. Саме це варто виділити як одну з основних причин для проведення різноманітних досліджень у сфері лінгвістики, культурології, мовознавства та літературознавства. Основним засобом для коректної та толерантної комунікації між представниками різних національних груп виступає явище перекладу. Наука, що займається дослідженням різноманітних явищ, пов'язаних з перекладом у його багаточисельних проявах називається перекладознавством. І хоча переклад вважається одним із найбільш давніх видів людської діяльності, що існує вже багато тисячоліть, власне перекладознавство як наука існує відносно недавно, орієнтовно з другої половини ХХ століття. Після завершення Другої світової війни дуже швидко починає рости попит на перекладацьку діяльність, також з'являються нові види перекладу та теми текстів, і звісно зростають вимоги до перекладачів. Переклад завжди вважався одним із найбільш давніх видів людської діяльності. Тим не менше, переклад також є одним із найбільш важких процесів, який допомагає спілкуватися людям і обмінюватися знаннями, культурою, традиціями та звичаями, історією та досвідом між різними народами. Термін «переклад» (الترجمة) використовується для позначення процесу перетворення мови оригіналу у мову перекладу, а також для продукту цього процесу. Очевидно, це загальне визначення терміну, і відповідна література рясніє більш детальними дефініціями.

Почнемо з того, що Дюбуа (1973) пояснює, що переклад — це «вираження однією мовою (мовою оригіналу) того, що було виражено іншою мовою (мовою перекладу), зберігаючи семантичну та стилістичну еквівалентність» (с.22).

На думку Вермера Коллера (1995), переклад є результатом роботи з обробки тексту, за допомогою якої текст вихідної мови транспонується в текст цільової мови. Між отриманим текстом цільової мови і вихідним текстом існує зв'язок, який можна позначити як відношення перекладу або еквівалентність. Це визначення розглядає переклад як продукт і зосереджується на аргументі, що цільовий текст має бути «еквівалентним» відповідному вихідному тексту (с. 196).

Для Роджера Т. Белла (1991) переклад – це процес або результат перетворення інформації з однієї мови або різновиду мови на іншу. Мета полягає в тому, щоб якомога точніше відтворити всі граматичні та лексичні особливості мови оригіналу шляхом пошуку еквівалентів у мові перекладу. Водночас усю фактичну інформацію, що міститься в оригінальному тексті має бути збережено в перекладі. Хоча це визначення більше зосереджується на перекладі як процесі, як і попереднє визначення, воно наполягає на тому, що цільовий текст має бути граматично та лексично «еквівалентним» вихідному тексту (с.1).

Мілдред Ларсон (1984) дотримується думки, що переклад полягає в передачі значення вихідної мови на мову перекладу. Це робиться шляхом переходу від форми першої мови до форми другої мови за допомогою семантичної структури. Таким чином, переклад полягає у вивченні лексики, граматичної структури, ситуації спілкування та культурного контексту вихідного тексту, його аналізі, щоб визначити його значення, а потім реконструкції цього самого значення за допомогою лексики та граматичних структур, стилю, які є доречними в мові перекладу та її контексті (с.3).

Як стверджує Корунець (2001) «переклад як термін і поняття має полісемантичну природу, його найбільш загальне значення здебільшого пов'язане з дією чи процесом передачі/вираження значення/змісту слова, групи слів, речення чи уривка (більшого тексту) вихідної мови)»(с.9).

У визначенні Коптілова В. В. (1982) «переклад можна визначити як збереження змісту повідомлення при зміні його мовної форми»(с.9). Проте це визначення ми можемо вважати доречним лише, якщо це стосується усного перекладу, якщо ж ми торкнемось питання писемного перекладу, тоді варто звертати увагу на особливості виразу змісту, а не тільки сам зміст тексту чи повідомлення.

Роман Якобсон (Jakobson 1959), американський лінгвіст, пропонує наступний поділ перекладу як процесу на три різновиди:

1. Внутрішньомовний переклад (перейменування або передача одного і того ж самого іншими словами) – це інтерпретація вербальних знаків за допомогою інших знаків тією ж самої мови.

2. Міжмовний переклад (власне сам переклад) – це інтерпретація вербальних знаків однієї мови за допомогою вербальних знаків іншої мови.

3. Міжсеміотичний переклад (трансмутація, тобто абсолютне та повне перетворення) – це інтерпретація вербальних знаків за допомогою невербальних знакових систем (с.233).

В центрі нашої уваги буде залишатись саме міжмовний переклад, тобто переклад з однієї мови на іншу, а саме з арабської на українську.

Основною метою перекладу можна вважати «збереження смислової, функціональної інформації, стилістичних, комунікативних та інших характеристик оригіналу.»

Серед основних видів перекладу варто виділити письмовий та усний переклад, але при їх змішуванні можна виділити ще декілька підвидів, а саме:

1. Письмово-письмовий переклад – тобто переклад письмового тексту з вихідної мови на мову перекладу також в письмовому вигляді;

2. Письмово-усний – це усний переклад написаного тексту, тобто вихідна мова є у письмовому вигляді, тоді як мова перекладу – в усному;

3. Усно-письмовий – це вже письмовий переклад усного тексту, в якому вихідна мова вживається в усній формі, а мова перекладу – у письмовій. Це рідкісне явище і більше використовується для тренування навичок

майбутніх перекладачів. Це явище має назву диктант-переклад, під час якого першотвір, тобто вихідна мова, проголошується усно в навмисно уповільненому темпі, що дає змогу виконати письмовий переклад на іншу мову;

4. Усно-усний переклад – це усний переклад усного тексту. Тут і вихідна мова використовується в усній формі і мова перекладу залишається в усному вигляді. В даному підвиді перекладу варто виділити ще два різновиди: синхронний (вид усного перекладу, що здійснюється практично одночасно з вимовою тексту оригіналу. Однак, зазвичай, мова перекладу відстає, по причині того, що перекладач не встигає за змістом вихідного мовлення, або ж навпаки переганяє вихідну мову. Останнє зумовлене механізмом ймовірного прогнозування – здатністю перекладача здогадуватись про можливий зміст вихідного мовлення) та послідовний (вид перекладу, що здійснюється слідом за озвученим текстом оригіналу. Текст оголошується з перервами, частіше всього абзацами або ж групами з декількох речень, менш часто по одному реченню, після чого звучить переклад обраної частинки).

Отже, можна зробити висновок, що переклад – це передача тексту на одній мові засобами іншої мови. З даним підходом, ми можемо зрозуміти, що основним методом дослідження буде порівняння початкового тексту з текстом перекладу з метою виділення перекладацьких трансформацій, які застосовувалися під час самого процесу перекладу. Переклад є засобом, який дає можливість для забезпечення спілкування між різними людьми, які, в свою чергу, розмовляють різними мовами. Саме тому, він вважається одним із найважливіших процесів під час комунікації. Як уже було згадано вище, явище перекладу є складним і неоднозначним в багатьох ситуаціях. Тому важливим під час виконання цієї дії дотримуватися принципів та зберігати еквівалентність та адекватність тексту.

1.2. Поняття «еквівалентності» та «адекватності»

Метою кожного перекладача є якісне відтворення значення тексту оригіналу на мову перекладу. Французький експерт Е. Доле вважав, що перекладачу слід дотримуватись наступних п'яти основних принципів під час процесу перекладу:

- 1) в ідеалі розуміти зміст тексту перекладу й наміри автора, праці якого перекладає;
- 2) досконало володіти обома мовами перекладу;
- 3) уникати дослівного перекладу;
- 4) застосовувати під час перекладу загальноживані форми мовлення;
- 5) не лише вірно обирати та розташовувати слова у реченні, а й передавати загальні враження, які передає зміст оригіналу.

Так само англійський дослідник А. Тейлер висунув основні вимоги, яких мають дотримуватися перекладачі під час перекладу, зокрема:

- 1) переклад повинен повністю передавати зміст оригіналу;
- 2) стиль і манера перекладу мають відповідати першоджерелу;
- 3) переклад повинен достатньо легко читатися так, як і оригінал.

Варто звернути увагу, що ці засади не втратили своєї актуальності та значимості й в умовах сьогодення, хоча вони і видаються нам очевидними.

Ю. Найда зауважує, що з огляду на те, що не існує двох ідентичних мов, ні за значеннями, які виражають ті, чи інші символи, ні за правилами розташування цих символів у реченні, як наслідок, і між мовами не може бути чіткої відповідності. З цього випливає, що цілком тотожний переклад є неможливим. Загальне враження перекладу може виявитися дуже близьким до оригіналу, однак ідентичності у деталях бути не може. Таким чином ціллю стає досягнення адекватності та еквівалентності.

Адекватність – це «вичерпна передача смислового змісту оригіналу і повна функціонально-стилістична відповідність йому» (Балахтар, 2012). Проте потрібно розуміти, що адекватність перекладу передбачає, що він відповідає очікуванням учасників комунікації та умовам, за яких він здійснюється. Це означає, що адекватність не є характеристикою ступеня відповідності між оригіналом і перекладом, а скоріше рівнем відповідності перекладу потребам і вимогам комунікаційного процесу. Селіванова О.О. (2008) також вважає головне – задовольнити попит замовників перекладу, відповідаючи цілям і в такому разі дотримання еквівалентності оригіналу й перекладу не є важливою, якщо це не передбачено метою.

Адекватність перекладу визначається як відповідність між вихідним і кінцевим текстами з урахуванням мети перекладу. Текст перекладу можна вважати адекватним, якщо виконуються дві умови: або всі терміни і їхні сполучення перекладені правильно, або переклад є зрозумілим для спеціаліста, без виникнення у нього запитань чи зауважень до перекладача.

Еквівалентністю ж, «у теорії перекладу слід розуміти збереження відносної рівності змістовної, змістової, семантичної, стилістичної і функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі і перекладі» (Балахтар, 2012). Термін «еквівалент» вперше зустрічаємо з огляду на машинний переклад, що стосується даного терміну в традиційній інтерпретації, то він був введений науковцем Р. Якобсоном. Ю. Найда виокремлює формальну і динамічну еквівалентність перекладу. Формальна еквівалентність полягає у прагненні перекладача відтворити повідомлення якомога ближче до форми й змісту оригіналу, передаючи максимально точно його загальну структуру й окремі її складові елементи. У випадку динамічної еквівалентності перекладач ставить за мету створення між текстом перекладу та його читачем такого самого зв'язку, який існував між оригінальним текстом і його читачем носієм мови. Як пояснює Селіванова О.О. при процесі перекладу перекладач свідомо або ж на підсвідомому рівні починає аналізувати текст та інтерпретувати його з власної точки зору і з власним розумінням оригіналу, а також встановлює баланс у співвідношенні двох мов та культур. Отже, переклад передбачає потрійну корекцію змісту оригінального тексту:

1. При рефлексивній інтерпретації його перекладачем;
2. при породженні ним перекладного тексту в новій семіотичній формі;
3. при сприйнятті цієї форми та вкладеного змісту адресатом перекладу [Селіванова 2008, с. 674].

Багато дослідників в даній сфері, як от Ю.А. Найда, вважають, що досягти абсолютної еквівалентності не можливо, оскільки в такому разі початковий текст, тобто мова оригіналу, буде значно відрізнятися від кінцевого варіанту перекладу.

Для того, щоб переклад вважався адекватним потрібно досягти однієї з двох умов:

- 1) терміни та словосполучення використані в оригінальному тексті правильно та доречно перекладені;
- 2) спеціаліст може зрозуміти переклад оригіналу і в нього не викає жодних питань чи зауважень до кінцевого варіанту тексту.

Еквівалентність оригіналу і перекладу, в свою чергу, вимагає розуміння інформації, вказаної в тексті, з точки зору не тільки розуму, але й почуттів, які має відчувати реципієнт під час читання чи прослуховування тексту.

Більшість експертів сходяться з думкою, що еквівалентність і адекватність це синонімічні поняття, та все ж можна виділити, що основним завдання адекватного перекладу є відтворення оригінального тексту за допомогою різного роду засобів мови перекладу зі збереженням єдності змісту і форми. «Адекватний переклад враховує і змістову, і прагматичну еквівалентність, не порушуючи при цьому ніяких норм, є точним і без усіляких неприпустимих перекручень» (Балахтар, 2012). Еквівалентним можна вважати переклад тексту, який передає всю інформацію, що включає в себе конотативне (дає поняття значення) та денотативне (дає оцінку значення) значення, прагматичний потенціал тексту (розкриває відношення реципієнта до тексту). Також, слід додати, що він виконується на одному з рівнів еквівалентності.

Варто зауважити, що будь-який адекватний переклад можна вважати еквівалентним, але не кожен еквівалентний переклад буде вважатись адекватним.

Зважаючи на розмежування термінів адекватність й еквівалентність, виокремлюють адекватний та еквівалентний переклад: адекватний відповідає поставленій меті? еквівалентний ґрунтується на функціональній відповідності оригіналу та перекладу.

Головним завданням перекладача залишається передача оригінального тексту в максимально повній формі. Саме тому для досягнення адекватності перекладу спеціалісти звертаються до різного роду перекладацьких трансформацій.

1.3. Перекладацькі трансформації

У більшості випадків, якість та ефективність комунікації напряду залежить від мовної компетенції перекладача. Для того, щоб створити абсолютно повноцінний переклад, експерту слід враховувати не лише характеристики мови оригіналу та мови перекладу, але й аспекти міжмовної комунікації, які в свою чергу впливають на процес перекладу та його результати, включаючи особисті характеристики автора та реципієнтів, тобто одержувачів інформації. Серед цих особливостей можна виділити національно-культурну реальність, знання, досвід тощо. Необхідно вдало обрати та застосувати певну перекладацьку стратегію. Американський перекладач Лоуренс Венуті (1999) запровадив у перекладознавство терміни «форенізація» (foreignization) та «доместикація» (domestication). Він вважав, що основним завданням доместикації є зменшення іноземних елементів у перекладі, тобто адаптація їх до культури мови перекладу та досягнення легшого сприйняття тексту реципієнтом. Внаслідок доместикації в перекладеному тексті з'являються реалії суспільно-політичного життя, національно забарвлені ідіоми та імена, що відповідають культурним особливостям мови перекладу. У свою чергу, форенізація передбачає збереження лінгвокультурних особливостей оригінального тексту, що дозволяє читачеві ближче ознайомитися з культурою джерела. Вибір між цими двома стратегіями залежить від цільової аудиторії та призначення тексту. Обидві тактики є ключовими в процесі перекладу, проте викликають дискусії серед перекладачів через наявність як переваг, так і недоліків (Бужикова Р., Ковальова А., 2019). В багатьох випадках перекладачі вдаються до процесу перекладу з використанням трансформаційної стратегії – перекладу з використанням перекладацьких трансформацій.

Ще наприкінці ХХ століття дослідженням перекладацьких трансформацій займалися як зарубіжні, так і українські науковці. Вперше цю галузь перекладознавства розглядали данський мовознавець Луї Єльмслев і відомий американський лінгвіст Ноам Хомський. Серед українських учених, які присвятили 22 свої наукові праці вивченню явищу мовних перетворень, є Л. Верба, В. Карабан, І. Корунець, Л. Клименко, А. Мамрак.

Українська лінгвістка О. Селіванова (2012) стверджує, що перекладацькі трансформації, – «це перетворення, модифікація форми, або змісту і форми, зокрема, з метою збереження відповідності комунікативного впливу на адресатів оригіналу й перекладного тексту» (с. 456).

На думку української перекладачки А. Мамрак (2009), перекладацькі трансформації – це символічно виражені морфосинтаксичні відповідності між подібними реченнями та фразами (с.157).

Т. Кияк, А. Науменко та О. Огуй (2014) вказують, що «перекладацька трансформація реалізується в тексті перекладу за допомогою відповідних засобів (особливих прийомів щодо визначення мовних засобів, необхідних для адекватного перекладу), які допомагають зберегти риси авторського стилю при відповідному відтворенні змісту тексту перекладу». (2, с. 494).

З точки зору І. Корунця (2001), перекладацькими трансформаціями є вид великих та дрібних змін у структурній формі мовних одиниць, які здійснюються з метою досягнення достовірності перекладу. Вони здійснюються або через несумісність засобів вираження цільової мови, що унеможлиблює перенесення в неї деяких одиниць мови оригіналу, або задля того, щоб зберегти стиль уривка мови оригіналу і таким чином зберегти його виразність (с. 361).

1.4. Класифікація перекладацьких трансформацій

Для кращого розуміння та систематизація перекладацькі трансформації почали групувати за певними ознаками. На сьогодні існує велика кількість класифікацій перекладацьких трансформацій, які були запропоновані різними авторами. Є. Бабенко, С. Амеліна та Н. Білоус (2020), вивчаючи чималу кількість класифікацій перекладацьких трансформацій, узагальнили їх у чотири види: 1) граматичні (морфологічні та синтаксичні); 2) лексичні / лексико-семантичні; 3) стилістичні; 4) комплексні (с. 59).

На думку А. Г. Гудманяна та І. М. Баклан (2022), перекладацькі трансформації можна представити «двома блоками, які відображають системний аспект перекладу

(у межах міжмовних перетворень на рівні системи мови) та галузевий аспект перекладу (у межах пошуку перекладацьких рішень під час подолання окремих проблем перекладу фахових текстів)». Тобто, вони зосереджуються на трьох групах перетворень (граматичних, лексичних, семантичних), які вони іменують прийомами перекладу (с. 31–32).

Перекладацькі трансформації, на думку С. Максимова (2012), являють собою зміни (відмінності), що спричинені лексичними або граматичними відмінностями мовних і культурних особливостей першоджерела і мови перекладу (с. 142). Він також наводить й свою класифікацію перекладацьких трансформацій: власне лексичні трансформації (транскрипція, транслітерація, фонетично-графічне відтворення, калькування); лексико-семантичні трансформації (генералізація, диференціація, узагальнення, модуляція); граматичні трансформації (дослівне відтворення синтаксичних структур, транспозиція, заміна частин мови, додавання, опущення); лексико-граматичні трансформації (антонімічний переклад, повне перетворення (реорганізація), компенсація). (Максимов, 2012)

Згідно з визначенням В. Карабана (2001) лексичні перекладацькі трансформації розподіляємо в наступні підгрупи: конкретизація значення слова, генералізація значення слова, додавання слова, вилучення слова, заміна слова однієї частини мови словом іншої частини мови, перестановка слова. Також, даний науковець виділяє декілька способів, які застосовуються для перекладу лексичних одиниць, таким чином ряд даних методів також можна вважати свого роду лексичними перекладацькими трансформаціями. Серед них виділяємо калькування та антонімічний переклад.

Таким чином можна підсумувати, що дослідники класифікують перекладацькі трансформації в залежності від мовних рівнів, на яких вони реалізуються, та типів вихідних одиниць (елементів оригіналу), що підлягають перетворенню. Однак, попри різноманіття класифікацій, можна виявити певні спільні риси між ними. У нашому дослідженні, спираючись на роботи зазначених дослідників і враховуючи їх класифікації, ми розробимо власну класифікацію. Вона включатиме дві основні групи трансформацій — лексичні та граматичні, кожна з яких міститиме конкретні прийоми перекладу.

Отже, можна зробити висновок, що дослідники в галузі теорії перекладу досі не досягли єдності в розумінні самого поняття трансформації. Це пояснює велику кількість різних класифікацій, запропонованих науковцями. На практиці переклад будь-яких матеріалів стикається з рядом проблем, вирішення яких часто вимагає від перекладача застосування різних трансформацій. Таким чином, незалежно від ступеня адекватності перекладу, він завжди залишається трансформацією в широкому сенсі цього поняття.

1.5. Лексичні трансформації

Лексичні прийоми, під час перекладу, використовуються, коли у тексті оригіналу зустрічається нестандартна мовна одиниця на рівні лексеми, тобто слова. Лексичні перекладацькі трансформації – це «різного роду зміни лексичних елементів мови оригіналу під час перекладу з метою адекватної передачі їх семантичних, стилістичних та прагматичних характеристик із врахуванням норм мови перекладу та мовленнєвих традицій культури мови перекладу» (Карабан, 2001, с. 39). Лексичні трансформації застосовують в ситуаціях, коли словникові відповідники не можуть бути використані. Лексичний елемент, як відомо, перекладається не окремо, сам по собі, в ізоляції від речення та тексту, де він вживається, а в сукупності його 16 контекстуальних зв'язків та функціональних характеристик. (Коптілов, 1971, с. 142). До цих прийомів відносимо: транслітерацію та транскрибування, калькування, конкретизацію, генералізацію, експлікацію, модуляцію, адаптацію, компенсацію, ампліфікацію та антонімічний переклад.

1.5.1 Транслітерація та транскрибування

Транскрипція (від лат. transcriptio «переписування») – «спосіб запису усного мовлення з метою найточнішої передачі вимови» (Кочерган, 2010, с. 143). Використовуючи цю трансформацію, перекладач встановлює до кожної фонемі мови оригіналу відповідну фонему у мові перекладу.

Наприклад:

إمانويل ماكرون – Емануель Макрон

Транслітерація (від лат. trans– «через» і littera – «буква») – «побуквена передача текстів і окремих слів, записаних однією графічною системою, засобами іншої графічної системи» (Кочерган, 2010, с. 145). Це спосіб, який дає змогу відтворювати мовні одиниці, при цьому одиниці мови оригіналу встановлюють відповідність з одиницями мови перекладу на рівні графем.

Наприклад:

محمد – *Мухаммад*

Тобто під час використання транскрипції перекладач відтворює звукову форму слова з іноземної мови-оригіналу, а під час транслітерації – літературний склад (графічну форму) слова. Варто зауважити, що використання одного чи іншого способу трансформації є не надто частим. Зазвичай експерти схильні до використання змішаних форм цих обох прийомів. Найчастіше сучасна практика базується на транскрипції із додаванням елементів транслітерації.

1.5.2 Калькування

Термін «калька» вперше був застосований лінгвістом-французом Ш. Баллі (1961) був пояснений як «слова й вислови, утворені автоматично через механічний переклад, за зразком інших висловів, узятих з іноземної мови» (с. 373). Інші дослідники тлумачать це поняття наступним чином:

1. «особливий різновид запозичень, який полягає у перекладі значущих частин слова» («Сучасна українська літературна мова: підручник», 2000, с. 132);
2. «точний переклад складових елементів слова» («Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія.», 1973, с. 133);
3. «слово або вираз, які є буквальним перекладом іншомовного слова або виразу, зокрема, і за частинами з наступним складанням частин у ціле згідно із законами словотвору мови, у якій відбувається калькування» (Селіванова, 2006, с. 199).

Таким чином, калькування – це переклад лексичної одиниці шляхом заміни її складових частин-слів на їх лексичний відповідник у мові перекладу.

Прикладом даної лексичної трансформації є:

بين نارين – між двох вогнів

1.5.3 Конкретизація та генералізація

Конкретизація значення – це «лексична трансформація, внаслідок якої слово(термін) ширшої семантики в оригіналі замінюється словом (терміном) вузької семантики» (Карабан, 2001, с. 39). Таким чином, при застосуванні даної трансформації мовна одиниця оригіналу виражає родове поняття, а мовна одиниця перекладу – видове поняття. Цей лексичний прийом найчастіше застосовується в процесі перекладу слів із дуже широким значенням. Але існують також випадки, коли у мові перекладу просто немає слова з таким ж широким значенням і тому знову-таки застосовується трансформація конкретизації.

Наприклад:

يبلغ التزامه – він доводить до відома щодо свого наміру

Протилежним за напрямком цьому прийому є перекладацька трансформація генералізація. Це процес, коли «слово з вузьким значенням, що перекладається, замінюється в перекладі на слово із ширшим значенням, нерідко гіпонімом» (Карабан, 2001, с. 45). За рахунок даної трансформації мовна одиниця оригіналу виступає в ролі видового поняття, а мовна одиниця перекладу відповідно – родового. Генералізація дає змогу перекладачеві вихід із складної ситуації, в разі якщо він не знає видового поняття в мові перекладу. В арабській мові, дієслово *تمّ* словнику має значення бути повним, завершеним; закінчуватися, завершуватися (Субх А., Кочержинський Ю., 2009).

Наприклад:

تمّ اجراء المباحثات – переговори були проведені

1.5.4 Експлікація та модуляція

Експлікація, або іншими словами описовий переклад – це явище заміни лексичної одиниці оригіналу поясненням або визначенням цього слова в перекладі. Зазвичай зустрічається для перекладу різних термінів чи понять на позначення історичних, національних, культурних, релігійних явищ (назви страв, свят тощо).

Наприклад:

فقته – мусульманське право, كفتة – фрикадельки з баранини

Модуляція (сміслове узгодження або розвиток) як лексична трансформація передбачає контекстуальну заміну, тобто використання слова, значення якого є логічним розвитком значення одиниці в тексті оригіналу (Карабан, 2001, с. 28). Іншими словами мовна одиниця оригіналу замінюється мовною одиницею перекладу на основі логічного виводу із контексту, а не на базі словарного відповідника. Зазвичай це прийом використовується через розбіжність норм і традицій мови в оригіналі та перекладі. Більше того, користуючись цією лексичною трансформацією, ми беремо до уваги словосполучення, а не окреме слово. Таким чином, можуть виникати певні видозміни граматичного характеру.

Наприклад:

هو الآن ميت – він помер (він зараз мертвий), رئيس الحكومة – прем'єр-міністр

1.5.5 Адаптація, компенсація та ампліфікація

Адаптація – це лексична трансформація, яка використовується для заміни незвичних чи невідомих реалій мови оригіналу на звичні та відомі поняття мови перекладу. Даний прийом використовується експертами для перекладу фразеологізмів, слів зі сленгу тощо. Це викликано розбіжностями розуміння тих чи інших явищ, процесів різними народами.

Наприклад:

عمل من ذبابة حمارة – робити з мухи слона (робити з мухи віслюка), جميلة مثل ناقة – красива як верблюдиця (красива як квітка)

Компенсація – це заміна вихідного елемента цільовим елементом іншого порядку у відповідності до загального ідейно-художнього характеру оригіналу там, де це є зручним згідно з умовами мови перекладу (Гайдар, 2015, ст. 16). Іншими словами цей прийом застосовується, коли деякі елементи у мові оригіналу не мають еквіваленту у мові перекладу і саме том не можуть бути передані засобами цієї мови.

Наприклад:

لا ناس ولا جنّيات – нікого немає (ні людей, ні джинів)

Ампліфікація – це заміна скороченої назви слова, поняття на його повну форму. Дана лексична трансформація не є розповсюдженою в арабській мові та застосовується вкрай рідко.

Наприклад:

أوبك – ОПЕК (Організація країн-експортерів нафти), أوابك – ОАПЕК (Організація арабських країн-експортерів нафти).

1.5.6 Антонімічний переклад

Антонімічний переклад – це перекладацька трансформація, що «полягає у заміні форми слова або словосполучення на протилежну (позитивної на негативну, або навпаки), при цьому значення одиниці зберігається» (Карабан, 2001, с. 30). Але В.І. Карабан (2001) звертає увагу, що такий термін є не зовсім коректним і точним. Він пояснює це тим, що ми не використовуємо антонім у мові перекладу, а лише змінюємо форму оригіналу на протилежну. Тому науковець більше схиляється до терміну «формальної негативації» (с. 30). Таким чином розуміємо, що даний прийом передбачає заміну заперечної форми слова на стверджувальну чи навпаки.

Взагалі, виділяємо три види антонімічного перекладу:

1. Позитивація – це процес, під час якого слово чи словосполучення заперечної форми в мові оригіналу змінюється на його стверджувальну форму в мові перекладу (لا سيما – особливо, غير غالي – дешевий);

2. Негативація – це процес, протилежний попередньому, тобто при застосуванні цієї трансформації заперечна форма в тексті перекладу замінює стверджувальну форму слова чи словосполучення в тексті оригіналу (في غير وقت – в інший час, استمر – не зупинятися);

3. Анулювання – це процес скасування двох негативних частин-компонентів, що є наявні у реченні (لم يزال يعترف – він продовжує (не припиняє) визнавати, هو غير جشع – він щедрий (не скупий)).

1.6. Граматичні трансформації

Грамматика (від грец. Grammatike – письмовий, gramma – буква) у лінгвістичній літературі вживається:

а) «в значенні граматичної будови мови, тобто системи об'єктивніючих закономірностей, що визначають способи зміни слів, творення їх та сполучення у реченні;

б) у значенні вчення про граматичну будову мови» («Сучасна українська літературна мова: Підручник», 2009, с. 194).

Грамматика як наука в цілому складається з двох розділів:

1. Морфології – учення про граматичну природу та будову слова;
2. Синтаксису – вчення про сполучення слів у реченні та речення.

Задля досягнення адекватності перекладу експерти застосовують вміння ретельно аналізувати граматичну будову речень мови оригіналу і так само ретельно будувати речення, відповідно до установлених граматичних норм і жанру, в мові перекладу. Зазвичай, проблеми узгодження граматичних моментів виникають в зв'язку з нерозумінням морфологічного складу, а також синтаксичної структури речень як елементів мови оригіналу. Серед причин застосування граматичних трансформацій під час процесу перекладу виділяють:

1. Відсутність формального граматичного відповідника в мові оригіналу чи перекладу;
2. Різницю у сфері застосування того чи іншого елемента граматики в оригіналі чи перекладі.

Варто зауважити, що українська мова та арабська мови відносяться до різних мовних сімей (перша належить до індоєвропейської мовної сім'ї, тоді як друга – афроазійської мовної сім'ї). Таким чином, граматична структура обох мов різниться не тільки порядком слів у реченні, але також і категорією числа і багатьма іншими формами і структурами граматики, що звісно породжує труднощі для експертів у процесі перекладу. Саме тому перекладач вдається до різного роду граматичних прийомів, якщо конкретне граматичне явище в мові оригіналу не може зі стовідсотковою гарантією відобразитися в мові перекладу, або ж функціональні характеристики такого явища різняться у мовах оригіналу та перекладу.

Український перекладознавець В. І. Карабан розрізняє п'ять основних видів граматичних трансформацій: пермутація (перестановка), субституція (заміна),

додавання, вилучення та комплексна трансформація (Карабан 2004, с. 241). А. В. Мамрак, спираючись на досягнення шкіл перекладознавства, відходить від рівневого підходу до перекладацьких трансформацій та поділяє їх на чотири типи: 1) перестановка; 2) заміна; 3) додавання; 4) опущення (Мамрак 2009, с. 154).

1.6.1. Перестановка

Перестановкою або як її ще називають пермутацією вважаємо «вид граматичної перекладацької трансформації, що полягає в зміні порядку розташування (прямування) мовних елементів у тексті перекладу в порівнянні з текстом оригіналу» (Сіняговська 2014, с. 107).

Перестановка – зміна порядку елементів у тексті перекладу в порівнянні з оригіналом – диктуються правилами порядку слів у тій чи іншій конструкції певної мови (Литвин, 2014, с.63).

Зазначити прийому трансформації можуть слова, словосполучення, частини складного речення або і самостійні речення в тексті. Зазвичай, зміну порядку словосполучень та слів в структурі речення вважають найбільш поширеним прийомом, який застосовує експерт під час процесу перекладу.

Найчастішою причиною застосування даного трансформаційного прийому є відмінність побудови українського та арабського речення. Таким чином, характерним для арабського речення є наступний порядок слів: присудок, підмет, обставина місця та обставина часу. Тоді як для українського речення – обставина часу, обставина місця, присудок та підмет.

Наприклад:

وصل نائب الرئيس العراقي إلى القاهرة أمس – *вчора до Каїру прибув віце-президент Іраку* (дослівно: *прибув віце-президент іракський до Каїру вчора*); سيشتري جون السيارة الجديدة غداً – *завтра Джон купить новий автомобіль* (дослівно: *купить Джон автомобіль новий завтра*)

Більше того, варто зауважити, що в арабській мові означення знаходиться після означуваного слово, для української ж мови характерна протилежна позиція (першим вживається означення і після нього означуване слово).

Наприклад:

البنات الجميلة – *красива дівчина (дослівно: дівчина красива), الشوارع العريضة – широка вулиця (дослівно: вулиця широка)*

Взагалі, варто зауважити, що перестановка як граматична трансформація, що використовується експертами під час перекладу з арабської мови на українську чи навпаки є досить частим явищем, але вона зазвичай поєднується з різного роду іншими граматичними та лексичними прийомами.

1.6.2. Додавання

Під прийомом додавання розуміється явище появи у мові перекладу нових лексичних елементів, які розкривають те, що в мові оригіналу виражається граматично. Однією з причин використання цієї перекладацької трансформації можна зазначити явище, яке називають «формальним невираженням» семантичних компонентів словосполучень в мові оригіналу. Додаванням Мамрак (2009) називає «лексичні збільшення, обумовлені формальною невиразністю семантичних компонентів словосполучення у вихідній мові» (с.112). Взагалі, можемо сказати, що додавання мовних одиниць і конструкцій – вид граматичних трансформацій, що являють собою лексичне збільшення речення. Іншими словами, додавання використовуються у зв'язку з інформативною недостатністю деяких семантичних компонентів для українського читача або ж нехарактерним для української мови слововживанням тощо.

Наприклад:

قال اعتزاه – *він сказав про свій намір (сказав намір його), الولايات المتحدة – Сполучені Штати Америки (дослівно: штати сполучені)*

1.6.3. Опущення

Опущення – явище діаметрально протилежне попередньому, тобто додаванню. Під час процесу перекладу вилучення зазнають слова, які з семантичної точки зору є надлишковими, тобто виражають значення, котрі можуть бути зрозумілі з тексту оригіналу і без їхньої (опущених слів) допомоги.

Для арабської мови характерне використання великої кількості синонімів та інколи громіздких й занадто надлишкових конструкцій, тому перекладачі вдаються до даної перекладацької трансформації задля досягнення перекладу з високим рівнем еквівалентності та адекватності, а також спрощення складних і зайвих елементів, що теж можна вважати не менш важливим в процесі перекладу.

Наприклад:

هذه وعلم في غزة ان الرئيس الفلسطينية أرجأ زيارته – як стало відомо у Газі Президент Палестини відклав свій візит (опущено слово هذه, оскільки в даному випадку воно служить для логічного зв'язку з якимось попереднім реченням); تحية طيبة وبعد – найщиріші привітання (опущено слово بعد, оскільки його переклад на українську буде не доречним)

Але варто зауважити, що прийомами опущення, так само і додавання, не слід захоплюватися, оскільки перекладач не може опускати чи додавати які-небудь недоречні елементи особисто від себе, тобто ці трансформації можна використовувати тільки для правильності передачі смислу (у випадку додавання) та уникнення перевантаженості, наприклад дублікатами, (у випадку опущення) тексту перекладу. Таким чином, потрібно бути обачним, щоб не змінити сенс чи виразити не до кінця основну думку тексту оригіналу.

1.6.4. Заміна

Заміна вважається найбільш розповсюдженим і багатобразним видом перекладацьких трансформацій. Але слід звернути увагу, хоча ми і відносимо цей вид до граматичних перекладацьких трансформацій, тобто заміни можуть зазнавати граматичні одиниці мови оригіналу (форми слів, частини мови, члени речення, типи синтаксичних зв'язків тощо), але заміни можуть використовуватись по відношенню і до лексичних мовних одиниць оригінального тексту. Заміна слова з однієї частини мови на слово іншої частини мови може супроводжуватися (і часто супроводжується) частковою або повною перебудовою структури речення, яке перекладається.

Основною причиною застосування даного перекладацького прийому є різні лексичні чи граматичні особливості, розбіжності в нормах мов оригіналу та перекладу. Таким чином можна виділити:

1. Заміну форм слова, тобто числа іменників чи часу дієслова тощо.

Наприклад: *تم إجراء الانتخابات – Я не зробила це завдання لم افعل هذا الواجب – Відбулося проведення виборів*

2. Заміну частин мови, наприклад займенник та іменника, дієслова та масдару (віддієслівний іменник), іменника та прикметника тощо:

هو ذهاب الى الجامعة – Він пішов до university – الرئيس الامريكى – Президент США – أريد شراء الشقة – Я хочу купити квартиру

3. Членування речень, що є досить популярним, оскільки речення арабською мовою є дуже довгими і нагромадженими, що не надто характерно для української мови.

Наприклад:

إختتم مجلس التنسيق اليمني السعودي مساء أمس أعماله التي جرت في المدينة المنورة – Вчора ввечері, єменсько-саудівська координаційна рада завершила свою роботу. Її було проведено в м. Медина.

1.7. Проблема лакун та реалій в перекладознавстві

Лакуна (від лат. *lacuna* – пробіл, заглиблення) – базові елементи національної специфіки лінгвокультурної спільноти, що ускладнюють переклад її текстів і сприйняття їх іншокультурними реципієнтами через відсутність в одній мові порівняно з іншою певних відповідників мовних одиниць різних рівнів, позначень понять, категорій, асоціативних реакцій, а також паравербальних засобів мовлення (Селіванова 2010, с. 321). Серед основних ознак лакун можна визначити їхню екзотичність, чужість та загальну незрозумілість.

У мовознавстві виділяють різні види класифікацій лакун. Систематизовану класифікацію подано в «Лінгвістичній енциклопедії» О. О. Селівановою (Селіванова 2010, с. 321). Лакуни поділяються на системні або мовні та функціональні або мовленнєві. Системні (мовні) лакуни виявляються при

зіставленні одиниць різних рівнів мовної системи, а функціональні (мовленнєві) – в мовленні. Системні лакуни поділяються залежно від мовного рівня на наступні підвиди:

1) фонетичні (відсутність в одній мові певних фонем, невідповідність інтонаційних конструкцій, наголосу, пауз). Так, наприклад, відсутні в українській мові емпатичні та міжзубні приголосні звуки, які наявні в арабській мові, диференціюють значення слів: قلب – *серце*, а كلب – *собака*, طفل – *сходити (про сонце)*, а تفل – *плювати*, або ж ذاد – *захищати, відганяти*, а زاد – *збільшуватися, рости*.

2) лексичні (відсутність в одній мові слова-відповідника): українською – борщ, трембіта, вареники, вишиванка; арабською – حجاب – *покривало (це головний убір, що ховає волосся, залишаючи відкритим лише обличчя мусульманської жінки)*, صاجات – *листове залізо (це музичний інструмент, який використовують під час виконання танцю живота)*, حمص – *горох (закуска, в основі якої нут перетертий до консистенції пюре, оливкова олія, лимонний сік, часник та طحينية тахіні (кунжутна паста))*.

3) номінативні (невідповідність статусу найменувань у двох мовах, наприклад, відповідником простого слова однієї мови є композит або сполука іншої): الماء المغلي – *кип'яток*, أربع وعشرون ساعة – *доба*, إضافة – *неузгоджене означення*.

4) морфологічні (відсутність в одній мові певної морфологічної категорії порівняно з іншою): двоїна (це граматична категорія числа, яку вживають для позначення двох одиниць предметів або ж для того, щоб наголосити, що дію виконують двоє людей): طاولتان – *два столи*, ذهباً – *вони два чоловіки йшли*.

5) синтаксичні (невідповідність синтаксичної будови у мовах): فتاة جميلة – *красива дівчинка (а не дівчинка красива)*, زار أحمد مصر – *Ахмад відвідав Єгипет (а не відвідав Ахмад Єгипет)*.

Функціональні лакун поділяємо на:

1) діяльнісно-комунікативні (невідповідність різного роду жестів, міміки, рухів тіла, голови, ніг; типу погляду, часових особливостей спілкування, торкань, постави тощо). Наприклад, після рукостискання при зустрічі, араби притискають праву руку до серця, виражаючи свою повагу; для вираження компліменту араби крутять вказівним пальцем правої руки в області щоки.

2) культурологічні, зумовлені особливостями національної ментальності й культури, мовленнєвого етикету;

3) лакуни культурного простору (специфіка реалій: національних страв, одиниць міри, свят, обрядів і т. ін.). Лакуни культурного простору включають лакуни сприйняття відстані, етнографічні, пов'язані з побутом, лакуни культурного запасу (символічні) (Селіванова 2010, с. 321).

Лакуни культурного простору називають реаліями (які позначають національні страви, одиниці міри, свята, обряди тощо, а також сприйняття відстані, етнографічні, пов'язані з побутом, лакуни культурного запасу (символічні)) (Селіванова 2010, с. 321). Р. П. Зорівчак (1989) визначає реалії як монолексемні та полілексемні одиниці, що вміщують як основне лексичне значення традиційно закріплений комплекс краєзнавчої інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови сприймача (с. 148).

Для кращого сприйняття, лексичні одиниці, що передають культурну інформацію тобто реалії, можемо поділити на ряд тематичних груп: житло та майно (مضيف (традиційний очеретяний дім народу мадан (болотяних арабів) на болотах південної частини Іраку)); одяг (فرنجية (довгий широкий верхній одяг у жінок-мусульманок, що закриває все тіло з волосяною сіткою, що прикриває обличчя)); їжа та напої (فلافل (смажені на олії кульки з меленого нуту)); валюта, одиниці виміру (جنيه مصري (єгипетський фунт, офіційна валюта Єгипту)); народні танці, музичні інструменти (ربابة (струнний смичковий музичний інструмент)); народні свята (عيد الفطر (ісламське свято, яке знаменує закінчення посту в місяць Рамадан)) тощо.

Висновки до розділу 1

Отже, переклад є складним та багатогранним явищем, що виступає основним засобом комунікації між носіями різних мов. Зважаючи на взаємопроникнення

культур та глобалізаційні процеси, переклад виконує важливу роль у збереженні та передачі інформації, знань і культурних цінностей між різними народами. Саме тому перекладознавство залишається однією з ключових дисциплін у сучасній лінгвістиці.

Існує кілька основних типів перекладу, серед яких варто виділити письмовий і усний переклад, а також їх різновиди, як-от письмово-письмовий, письмово-усний, усно-письмовий та усно-усний переклад. Кожен з цих типів перекладу вимагає від перекладача різних підходів, методів та навичок для досягнення точного відтворення смислу оригіналу.

Особливу увагу варто приділити міжмовному перекладу, який є найбільш поширеним та вимагає точного збереження інформації, стилістичних і комунікативних особливостей оригінального тексту.

У той же час перекладачі зіштовхуються з проблемами адекватності й еквівалентності, які є максимально важливі для вдалого перекладу. Еквівалентність та адекватність є ключовими поняттями в теорії перекладу, які стосуються ступеня відповідності перекладеного тексту оригіналу. Еквівалентність визначає збереження основного змісту, семантичної та стилістичної інформації, тоді як адекватність враховує відповідність перекладу конкретній меті й потребам комунікативної ситуації.

Еквівалентність має два аспекти: формальна та динамічна. Формальна еквівалентність прагне до максимально точного відтворення форми і змісту оригіналу, тоді як динамічна ставить за мету створення такого самого впливу на читача перекладу, як і на читача оригіналу.

Адекватність не обмежується лише точністю передачі змісту, але й враховує культурні, стилістичні та прагматичні особливості тексту. Це означає, що переклад може бути адекватним навіть за умови часткового відхилення від форми оригіналу, якщо досягається основна мета комунікації.

Досягнення повної еквівалентності є складним або навіть неможливим завданням, оскільки жодні дві мови не є ідентичними за своїми засобами вираження. Це призводить до необхідності застосування перекладацьких трансформацій, що допомагають досягати адекватності та відповідати комунікативним потребам.

Перекладацькі трансформації є важливим інструментом для досягнення адекватності перекладу, що дозволяє зберегти змістову єдність між текстами, навіть якщо відбуваються зміни на рівні форми. Це особливо важливо в перекладі текстів, що мають різні стилістичні та культурні особливості.

Перекладацькі трансформації є невід'ємною складовою процесу перекладу, оскільки мовні системи різних мов суттєво відрізняються одна від одної як лексично, так і граматично. Відповідно, перекладачі повинні застосовувати певні перетворення для того, щоб забезпечити адекватну передачу змісту та зберегти комунікативний ефект оригіналу.

Перекладацькі трансформації відіграють ключову роль у досягненні адекватності перекладу. Вони дозволяють перекладачам долати мовні та культурні бар'єри, забезпечуючи як точність, так і зрозумілість перекладеного тексту.

Теоретики перекладу надають різноманітні визначення перекладацьким трансформаціям. О. Селіванова акцентує на тому, що трансформації спрямовані на збереження впливу оригінального тексту на адресата. А. Мамрак наголошує на структурних змінах у межах морфосинтаксичних одиниць. І. Корунець підкреслює важливість змін у структурі мовних одиниць для збереження точності перекладу.

Існує безліч класифікацій перекладацьких трансформацій, які базуються на різних критеріях. Деякі дослідники, зокрема, виділяють лексичні та граматичні трансформації, тоді як інші пропонують комплексні підходи. Спільним для всіх класифікацій є те, що вони підкреслюють важливість гнучкого підходу до перекладу, враховуючи не лише лінгвістичні, але й культурні аспекти. В даному дослідженні ми поділяємо перекладацькі трансформації на лексичні та граматичні.

У підрозділі, присвяченому лексичним перекладацьким прийомам, здійснено аналіз основних трансформацій, які використовуються для адаптації мовних одиниць оригіналу до норм і традицій мови перекладу. Лексичні трансформації стають необхідними в тих випадках, коли звичайні словникові відповідники не можуть адекватно передати семантичні, стилістичні та прагматичні характеристики вихідного тексту.

Важливо зазначити, що переклад лексем відбувається в контексті їх зв'язків із іншими елементами тексту, а не ізольовано. Кожен із розглянутих прийомів має свої особливості та застосовується залежно від специфіки оригіналу та мови перекладу. Транскрибування та транслітерація відтворюють звукову або графічну форму слова, калькування дозволяє зберегти значущі частини слова, а конкретизація та генералізація сприяють уточненню або узагальненню значення лексем.

Експлікація й модуляція забезпечують переклад понять та термінів, які не мають точних відповідників, тоді як адаптація, компенсація та ампліфікація вирішують проблеми різниць у культурних реаліях. Антонімічний переклад допомагає зберегти зміст оригіналу шляхом зміни граматичних форм. Ці прийоми є важливими інструментами для досягнення адекватності перекладу, що дозволяє зберегти як змістову, так і стилістичну відповідність між мовою оригіналу та мовою перекладу.

Грамматика відіграє ключову роль у перекладацькому процесі, оскільки кожна мова має свої унікальні граматичні структури, які необхідно адекватно відтворювати у перекладі. Важливою є здатність перекладача аналізувати як морфологічну будову слова, так і синтаксичну структуру речень. Основною проблемою при перекладі з української на арабську мову (і навпаки) є граматичні відмінності, зокрема, у порядку слів, використанні категорії числа, означення та інших елементів граматичної системи.

Для подолання таких труднощів перекладачі використовують граматичні трансформації. Визнані українські перекладознавці, як В. І. Карабан та А. В. Мамрак, виділяють основні види граматичних трансформацій: перестановка, заміна, додавання та опущення. Кожна з цих трансформацій дозволяє коригувати структуру речення для досягнення адекватного перекладу, особливо коли граматичні структури вихідної мови не мають прямого відповідника в мові перекладу.

На граматичному рівні в даному дослідженні було розглянуто наступні трансформації: перестановка (полягає у зміні порядку слідування елементів в реченнях), заміна (полягає у зміні слова чи словосполуки, в зв'язку з розбіжностями в нормах оригіналу та перекладу), додавання (полягає у появі нових елементів в мові

перекладу), опущення (полягає у вилученні надлишкових елементів). Варто наголосити, що під час використання двох останніх прийомів експертам слід бути обачними, адже опускання та додавання інформації, якої не було в оригіналі, є неприпустимим.

Ще одним явищем, яке було розглянуте в даному дослідженні є лакуни. Лакуни відіграють ключову роль у виявленні та розумінні національно-культурної специфіки мовних спільнот. Вони є мовними одиницями, що не мають прямих відповідників у інших мовах, створюючи труднощі при перекладі та сприйнятті текстів іншими культурами. У мовознавстві класифікують лакуни на системні (мовні) та функціональні (мовленнєві), що дозволяє краще розуміти специфіку відсутності певних мовних і культурних елементів.

Системні лакуни поділяються залежно від мовного рівня на фонетичні, лексичні, номінативні, морфологічні та синтаксичні, кожна з яких має унікальні особливості, що впливають на переклад та сприйняття. Наприклад, фонетичні лакуни виникають через відсутність певних звуків у мові-реципієнті, як це спостерігається у випадку з арабською та українською мовами.

Функціональні лакуни охоплюють комунікативні, культурологічні та лакуни культурного простору, які зумовлені особливостями національної ментальності, етикету та специфікою культурних реалій. Лакуни культурного простору, які ще називають реаліями, передають унікальні аспекти національної культури, що не завжди підлягають простому перекладу. Вони включають традиційні назви їжі, одягу, музичних інструментів, свят та інших елементів побуту.

Таким чином, аналіз лакун вказує на важливість врахування культурних і мовних особливостей під час перекладу, щоб забезпечити точну передачу змісту та смислових відтінків тексту.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

2.1. Обґрунтування основних методів дослідження трансформацій у перекладі арабськомовних суспільно-політичних текстів

Дослідження мало на меті виявити та проаналізувати трансформації в перекладі і особливості їх застосування на прикладі арабськомовних суспільно-політичних текстів та їхнього українського перекладу. У сучасній лінгвістиці та перекладознавстві поняття трансформацій досліджується з різних точок зору – когнітивної, прагматичної, антропоцентричної тощо. У цьому дослідженні застосовувалися як загальнонаукові, так і лінгвістичні методи, що дозволило всебічно проаналізувати значення перекладацьких трансформацій як невід’ємної частини процесу перекладу та особливості їх застосування. Вибір методів дослідження для аналізу перекладацьких трансформацій зумовлений необхідністю комплексного і системного опису цього явища відповідно до цілей і завдань, визначених у Вступі. Для їх реалізації використовувалися такі методи дослідження:

1. Метод теоретичного аналізу та синтезу включає вивчення наукових праць, довідкової літератури та методичних посібників. Теоретичною основою дослідження стали праці як зарубіжних, так і вітчизняних мовознавців, що досліджують теорію перекладознавства, а також методи та стратегії досягнення адекватності перекладу через використання перекладацьких трансформацій.

Загальнонаукові методи аналізу та синтезу застосовувалися для комплексного опрацювання наявних знань з обраної тематики в перекладознавстві та суміжних науках. Метод аналізу передбачає розділення загального поняття перекладацької трансформації на складові елементи, що дозволяє вивчати їх окремо як частини цілого концепту. Метод синтезу полягає у вивченні предмета дослідження – поняття

«перекладацьких трансформацій» – у його цілісності, тобто в об'єднанні окремих складових у єдину структуру. Використання цих методів забезпечує глибокий аналіз, що слугує теоретичною основою та гарантією логічності викладу матеріалу дослідження.

Додатково, метод теоретичного аналізу та синтезу дозволяє інтегрувати різні підходи і концепції, що застосовуються в перекладознавстві, і створює чітку картину перекладацьких трансформацій в контексті перекладу, а також оцінює їх ефективність і застосування в практичних ситуаціях.

2. Методи класифікаційного та типологічного аналізу спрямовані на систематизацію та комплексне представлення досліджуваного матеріалу у формі класифікацій. У процесі роботи були розглянуті різні підходи до класифікації перекладацьких трансформацій, і обрано основну класифікацію, на основі якої проводилося дослідження.

2.1. Є. Бабенко, С. Амеліна та Н. Білоус (2020), вивчаючи чималу кількість класифікацій перекладацьких трансформацій, узагальнили їх у чотири види: 1) граматичні (морфологічні та синтаксичні); 2) лексичні / лексико-семантичні; 3) стилістичні; 4) комплексні;

2.2. А. Г. Гудманяна та І. М. Баклан (2022) зосереджуються на трьох групах перетворень (граматичних, лексичних, семантичних), які вони іменують прийомами перекладу;

2.3. С. Максимова (2012) наводить свою класифікацію перекладацьких трансформацій: власне лексичні трансформації (транскрипція, транслітерація, фонетично-графічне відтворення, калькування); лексико-семантичні трансформації (генералізація, диференціація, узагальнення, модуляція); граматичні трансформації (дослівне відтворення синтаксичних структур, транспозиція, заміна частин мови, додавання, опущення); лексико-граматичні трансформації (антонімічний переклад, повне перетворення (реорганізація), компенсація);

Таким чином, можна зробити висновок, що дослідники класифікують перекладацькі трансформації залежно від мовних рівнів, на яких вони реалізуються, та типів вихідних одиниць оригіналу, що підлягають перетворенню. Незважаючи на різноманіття класифікаційних підходів, можна виявити певні спільні риси, які об'єднують різні теорії. У рамках нашого дослідження, спираючись на праці зазначених науковців і враховуючи їхні класифікації, ми створимо власну модель класифікації перекладацьких трансформацій. Вона включатиме дві основні категорії: лексичні та граматичні трансформації, кожна з яких буде деталізована через конкретні прийоми перекладу, що використовуються для досягнення адекватності перекладу.

3. Протягом усього дослідження використовувався порівняльно-перекладознавчий аналіз, який полягав у зіставленні текстів-оригіналів з різних журналів та постів соціальних мереж, зокрема Instagram, Facebook, Telegram з текстами перекладу українською мовою. Таке зіставлення дозволило виявити особливості застосування різних типів перекладацьких трансформацій та визначити ефективні прийоми досягнення адекватності перекладу. У процесі перекладу роману було використано кілька типів трансформацій: лексичні (91); граматичні (117). Ці трансформації забезпечили адекватне відтворення смислових, структурних і стилістичних особливостей оригіналу в перекладі.

4. За допомогою дедуктивного методу, в процесі дослідження було здійснено аналіз застосування перекладацьких трансформацій як ключової стратегії досягнення адекватності в перекладі. На основі загальних стратегій перекладу було досліджено пости в Instagram та їхній український переклад, що дозволило виокремити основні типи перекладацьких трансформацій, використаних перекладачем. Аналіз підкреслив значення цих трансформацій у збереженні смислової та стилістичної цілісності оригінального твору в процесі перекладу.

5. Використовуючи індуктивний метод, який передбачає узагальнення та формування висновків на основі аналізу наявного емпіричного матеріалу, було

встановлено, що перекладацькі трансформації є ефективним засобом досягнення якісного перекладу необхідного тексту. Цей висновок підтверджується прикладами застосування перекладацьких трансформацій у досліджуваних частинах текстів, що демонструє їхню здатність зберігати смислову, стилістичну та культурну адекватність оригінального тексту. Завдяки цьому підходу, трансформації стали невід'ємною частиною процесу перекладу, забезпечуючи точність і відповідність перекладеного тексту оригіналу.

6. У цьому дослідженні використано зіставний метод для виявлення розбіжностей між оригінальними текстами арабською мовою та їхніми перекладами українською. Застосування зіставного методу дозволило не лише виявити збіги та відмінності між парами речень у двох мовах, але й ідентифікувати конкретні приклади застосування перекладацьких трансформацій. Це дало можливість проаналізувати способи подолання міжмовних відмінностей, що є ключовими для досягнення адекватності та збереження стилістичної та смислової цілісності перекладеного тексту. Зіставний метод є важливим інструментом у перекладознавстві, оскільки дозволяє детально дослідити взаємодію між двома мовами та виявити специфіку використання перекладацьких стратегій і прийомів у процесі перекладу.

7. У дослідженні за допомогою методу суцільної вибірки було виокремлено велику кількість прикладів застосування перекладацьких трансформацій з обраних уривків текстів. Метод суцільної вибірки полягає в систематичному зборі фактичного матеріалу, що охоплює весь досліджуваний текст, з метою створення надійної практичної бази для подальшого аналізу. Це забезпечило повноту та всебічність дослідження, дозволивши виявити різноманітні випадки використання перекладацьких трансформацій під час процесу перекладу. Такий підхід сприяє глибшому розумінню специфіки перекладу, зокрема, виявленню закономірностей і тенденцій у використанні різних типів трансформацій для досягнення адекватності та точності перекладу тексту.

8. Перекладацький аналіз є активною діяльністю, яка зосереджена на глибокому розумінні тексту, визначенні його комунікативного завдання, включно

з комунікативною функцією тексту та інваріантом перекладу, а також на розробці стратегії перекладу. У процесі роботи над цим дослідженням перекладацький аналіз відіграв ключову роль у визначенні способів відтворення відмінностей при перекладі з арабської мови на українську. Він також сприяв дослідженню еквівалентності та адекватності цих відтворень, що дозволило зберегти смислову, стилістичну та функціональну відповідність перекладеного тексту оригіналу. Перекладацький аналіз є важливим етапом у забезпеченні якості перекладу, оскільки він допомагає перекладачу орієнтуватися в складних випадках і приймати обґрунтовані рішення для досягнення високого рівня адекватності та еквівалентності.

9. Трансформаційний метод передбачає дослідження різних видів лексичних, лексико-граматичних і граматичних трансформацій. Використовуючи цей метод, ми встановили, що основою класифікації мовних структур є їхня еквівалентність з іншими структурами, тобто здатність однієї структури перетворюватися на іншу (наприклад, коли конструкція з позитивним значенням змінюється на конструкцію з негативним). Основною ідеєю трансформаційного аналізу є припущення, що будь-яка складна синтаксична структура містить у собі прості структури, і завдяки послідовним етапам перетворення можна вивести складні структури з простих.

Застосування лексичних, граматичних та лексико-граматичних трансформацій є необхідним через відсутність відповідних конструкцій у цільовій мові або через розбіжності у вживанні відповідних форм і конструкцій. Трансформаційний аналіз широко використовується у лінгвістичних дослідженнях синтаксису, морфології, словотвору та лексичної семантики, оскільки він дозволяє глибше зрозуміти структуру мови та механізми, що лежать в основі перекладу. Цей метод є важливим інструментом у перекладацькій практиці, оскільки допомагає адаптувати вихідний текст до особливостей цільової мови, забезпечуючи при цьому адекватність і точність перекладу.

10. Результати дослідження були проаналізовані за допомогою методу кількісних підрахунків, який дозволив визначити частоту використання різних

типів лексичних та граматичних перекладацьких трансформацій у перекладі арабськомовних суспільно-політичних текстів на українську мову. Цей метод допоміг виявити кількісні показники, які відображають частоту застосування перекладацьких трансформацій як в оригінальному тексті, так і в його перекладі. В рамках дослідження було перекладено 9 уривків текстів, а також відібрано 208 прикладів таких трансформацій, що дало змогу виявити тенденції у перекладацьких рішеннях. Зокрема, було встановлено, що перекладач найчастіше застосовував серед граматичних прийомів перестановку, а саме 75 разів, а серед лексичних – транскрибування, що був застосований 28 разів. Це підкреслює важливість перекладацьких трансформацій для збереження смислового та стилістичного наповнення твору при його адаптації іншою мовою

У проведеному дослідженні було застосовано низку методів, які дозволили глибоко проаналізувати використання перекладацьких трансформацій у процесі перекладу суспільно-політичних текстів. Зокрема, дослідження ґрунтувалося на матеріалах постів Instagram та їхнього українського перекладу. Використані методи дали змогу всебічно оцінити, як різні види трансформацій впливають на передачу змісту та стилю оригінального твору. Такий підхід сприяв кращому розумінню особливостей перекладу сучасних арабськомовних текстів на українську мову та ролі перекладача в адаптації тексту для нової аудиторії.

2.2. Методика аналізу дослідження перекладацьких трансформацій при перекладі арабськомовних суспільно-політичних текстів

На першому етапі дослідження була створена теоретична та практична основа, що базується на суцільній вибірці теоретичних матеріалів і доборі перекладацьких трансформацій. Методом суцільної вибірки було обрано праці як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, що спеціалізуються на перекладознавстві, серед яких дослідження таких авторів, як В. Коптілов, І. Корунець, В. Кононенко, , В. Карабан, А. Мамрак, О. Селіванова, В. Балахтар, М. Кочерган, І. Литвин, L. Venuti, Z. Harris та інші.

У ході дослідження були зіставлені фрагменти текстів арабською мовою та їх переклади. Метою цього зіставлення було виявити зміни, яких зазнав текст у процесі

перекладу. Використовуючи метод суцільної вибірки, було відібрано велику кількість прикладів перекладацьких трансформацій у конкретних фрагментах текстів, що дозволило вивчити та систематизувати основні перекладацькі рішення та їх вплив на адаптацію твору для української аудиторії.

На другому етапі дослідження було уточнено та сформульовано ключові поняття, такі як «переклад», «адекватність», «еквівалентність», «перекладацька трансформація». Також було проаналізовано ефективність та специфіку застосування перекладацьких трансформацій при перекладі арабськомовних суспільно-політичних текстів. На основі теоретичних джерел було розроблено дефініції основних термінів, які стали основою для подальшого аналізу.

Переклад — це «вираження однією мовою (мовою оригіналу) того, що було виражено іншою мовою (мовою перекладу).

Якість перекладу розглядається через дві основні складові: адекватність і еквівалентність. Адекватність передбачає збереження інформації та комунікативного сенсу оригіналу, тоді як еквівалентність забезпечує лінгвістичну близькість між оригінальним і перекладеним текстом. Еквівалентний переклад можна трактувати як переклад, здійснений на одному з рівнів еквівалентності, тоді як адекватний переклад — це вибір такого рівня еквівалентності, що найбільш точно зберігає зміст оригіналу.

Досягнення адекватного перекладу вимагає застосування перекладацьких трансформацій — мовних перетворень, які дозволяють здійснити перехід від одиниць оригіналу до відповідних одиниць перекладу. Методи теоретичного аналізу та синтезу були ключовими інструментами на цьому етапі дослідження, що дозволило зробити висновки щодо практичного застосування перекладацьких трансформацій при перекладі.

На третьому етапі дослідження було проведено аналіз різних наукових підходів до класифікації перекладацьких трансформацій і обрано найбільш відповідну класифікацію, яка слугуватиме основою для дослідження перекладацьких трансформацій в суспільно-політичних текстах. Ключовими методами цього етапу

стали методи класифікаційного та типологічного аналізу, а також лінгвостилістичний аналіз, що дозволили глибше зрозуміти природу та різновиди перекладацьких перетворень.

У науковій літературі з перекладознавства існує багато підходів до класифікації перекладацьких трансформацій, кожен з яких пропонує свої критерії для систематизації. Зокрема, були розглянуті наступні класифікації: класифікація Є. Бабенко, С. Амеліна та Н. Білоус, що виділили чотири види трансформацій: 1) граматичні (морфологічні та синтаксичні); 2) лексичні / лексико-семантичні; 3) стилістичні; 4) комплексні; класифікація А. Г. Гудманяна та І. М. Баклан (2022), які поділили трансформації на два блоки, які відображають системний аспект перекладу (у межах міжмовних перетворень на рівні системи мови) та галузевий аспект перекладу (у межах пошуку перекладацьких рішень під час подолання окремих проблем перекладу фахових текстів). Але, вони зосереджуються на трьох групах перетворень (граматичних, лексичних, семантичних); класифікація С. Максимова виділяє власне лексичні трансформації (транскрипція, транслітерація, фонетично-графічне відтворення, калькування); лексико-семантичні трансформації (генералізація, диференціація, узагальнення, модуляція); граматичні трансформації (дослівне відтворення синтаксичних структур, транспозиція, заміна частин мови, додавання, опущення); лексико-граматичні трансформації (антонімічний переклад, повне перетворення (реорганізація), компенсація). У нашому дослідженні, спираючись на роботи зазначених дослідників і враховуючи їх класифікації, ми розробимо власну класифікацію. Вона включатиме дві основні групи трансформацій — лексичні та граматичні, кожна з яких міститиме конкретні прийоми перекладу.

На четвертому етапі дослідження було сформовано емпіричну базу, в рамках якої виокремлені приклади перекладацьких трансформацій із тексту перекладу, які були класифіковані як лексичні або граматичні. Кожна трансформація була проаналізована відносно інших і систематизована у рамках цих типів.

На цьому етапі були застосовані такі методи, як метод суцільної вибірки, порівняльно-перекладознавчий аналіз, що передбачав зіставлення оригіналу та

перекладу текстів суспільно-політичної тематики. Трансформаційний метод допоміг дослідити конкретні зміни, внесені під час перекладу, а метод перекладацького аналізу дозволив оцінити їхню доцільність. Для кількісного аналізу частотності застосування різних типів трансформацій використовувався метод кількісних підрахунків, що забезпечило об'єктивність і точність дослідження.

Висновок до розділу 2

У дослідженні перекладацьких трансформацій арабськомовних суспільно-політичних текстів, здійснено глибокий аналіз різних методів і підходів, що спрямовані на забезпечення адекватності перекладу та точного відтворення змісту оригінального тексту. Під час роботи було застосовано широкий спектр лінгвістичних і загальнонаукових методів, які в комплексі дозволили всебічно оцінити як саму сутність перекладацьких трансформацій, так і особливості їхнього застосування. Дослідження також підкреслило значущість трансформацій у процесі досягнення еквівалентності та адекватності в перекладі, які є базовими для створення зрозумілого і стилістично відповідного тексту.

Зокрема, використання методу теоретичного аналізу та синтезу дозволило об'єднати та інтегрувати різноманітні підходи до вивчення трансформацій, а також забезпечити логічну послідовність і структурованість викладу матеріалу. Важливим етапом роботи було дослідження класифікаційних підходів до перекладацьких трансформацій, які демонструють, наскільки різноманітно можуть бути представлені види та типи трансформацій. Досліджувані класифікації дозволили виділити два основні види трансформацій – лексичні та граматичні, кожна з яких має власні специфічні прийоми, що сприяють досягненню адекватного перекладу.

Методи порівняльно-перекладознавчого аналізу виявилися ефективними у зіставленні арабськомовних суспільно-політичних текстів та їхніх українських перекладів. Це дозволило глибше зрозуміти механізми реалізації трансформацій у перекладацькому процесі, виявити основні труднощі, які виникають під час перекладу, а також проаналізувати ефективність різних прийомів. Аналіз показав, що лексичні та граматичні трансформації забезпечують точну передачу змісту, стилю та

прагматичних особливостей тексту, дозволяючи уникнути неточностей та стилістичних відхилень.

Окрему увагу приділено методу класифікаційного та типологічного аналізу, який дозволив систематизувати різні види перекладацьких трансформацій, а також розглянути підходи до їх класифікації в працях вітчизняних і зарубіжних дослідників. Такий підхід сприяв створенню моделі, яка об'єднує лексичні та граматичні трансформації як основні категорії, та допоміг визначити, які прийоми є найбільш ефективними для відтворення суспільно-політичного тексту арабської мови українською.

Під час дослідження застосовано також метод суцільної вибірки, що забезпечив всебічне вивчення конкретних прикладів трансформацій з великим обсягом матеріалів – постів у соціальних мережах. Це сприяло точному виявленню лексичних, граматичних і лексико-граматичних трансформацій, а також дозволило встановити загальні закономірності і частотність їх використання. Метод кількісних підрахунків допоміг встановити частотність застосування трансформацій різних типів, зокрема, найбільш часто використовуваних лексичних прийомів, таких як модуляція, конкретизація та калькування, що дозволяє зберегти змістову наповненість оригінального тексту в перекладі.

Порівняльний аналіз прикладів текстів підкреслив значення індуктивного та дедуктивного методів, які забезпечили формування обґрунтованих висновків щодо основних підходів до досягнення адекватності перекладу. На основі зібраного емпіричного матеріалу було показано, що трансформації є не лише корисним, але й обов'язковим інструментом для збереження змістової, стилістичної та культурної цілісності тексту.

Отже, результати дослідження підтверджують, що перекладацькі трансформації є фундаментальними елементами перекладу, що дозволяють передати комунікативний намір автора, врахувати культурні особливості та досягти відповідності між оригіналом і перекладом. Це дослідження зробило внесок у розвиток перекладознавства, особливо у вивчення арабської та української мов у

сфері суспільно-політичних текстів, підкресливши роль трансформацій як ключового аспекту перекладацького процесу.

Проведене дослідження підтвердило важливість перекладацьких трансформацій у процесі адаптації арабськомовних суспільно-політичних текстів для української аудиторії. Аналіз підтвердив, що перекладацькі трансформації є невід'ємною частиною перекладацького процесу, спрямованою на збереження смислового, стилістичного та культурного значення оригіналу, що відповідає цілям та очікуванням аудиторії цільової мови. Розглянемо ключові результати кожного етапу дослідження.

На першому етапі було закладено теоретичний фундамент, зокрема, шляхом збору праць як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Метод суцільної вибірки, що дозволив зібрати ґрунтовну теоретичну базу, сприяв створенню цілісного уявлення про сутність перекладацьких трансформацій. Цей етап дозволив визначити, що застосування перекладацьких трансформацій є необхідністю при перекладі суспільно-політичних текстів з огляду на міжмовні та культурні відмінності.

Другий етап дослідження був присвячений уточненню базових понять, таких як "переклад", "адекватність", "еквівалентність" і "перекладацька трансформація". Цей етап підтвердив, що адекватність і еквівалентність залишаються основними орієнтирами при здійсненні перекладу. Адекватність, яка передбачає збереження змісту та комунікативного ефекту оригіналу, а також еквівалентність, що забезпечує відповідність мовним та стилістичним особливостям, є ключовими складовими успішного перекладу. Дослідження продемонструвало, що досягнення адекватного перекладу потребує використання перекладацьких трансформацій, завдяки яким стає можливим подолання різниць між мовами.

На третьому етапі дослідження розглянуто класифікаційні підходи до перекладацьких трансформацій, що дозволило обрати найбільш відповідну класифікацію для аналізу суспільно-політичних текстів. Використання методів класифікаційного та типологічного аналізу дозволило визначити, які саме трансформації найбільш ефективні для адекватного передавання значення та стилістики оригіналу. У підсумку, було прийнято рішення поділити трансформації на

дві основні групи – лексичні та граматичні, кожна з яких містить конкретні прийоми перекладу. Така класифікація виявилася доцільною, оскільки лексичні трансформації забезпечують збереження змісту на рівні окремих слів і виразів, тоді як граматичні допомагають адаптувати синтаксичні структури відповідно до норм мови перекладу.

На четвертому етапі було сформовано емпіричну базу, яка включала приклади застосування трансформацій із текстів суспільно-політичної тематики. Зібрані приклади були систематизовані та розподілені між лексичними та граматичними трансформаціями. Застосування методів порівняльного аналізу, трансформаційного методу та кількісного підрахунку дозволило оцінити частотність застосування різних типів трансформацій, що сприяло отриманню об'єктивних і точних результатів. Порівняльний аналіз підтвердив, що трансформації забезпечують збереження комунікативного наміру та стилю, особливо в текстах суспільно-політичної тематики, де важливо враховувати культурні відмінності та специфіку політичної лексики.

Застосування кількісного аналізу частотності трансформацій продемонструвало, що найчастіше використовуються лексичні трансформації (зокрема, модуляція, генералізація та конкретизація), що зумовлено потребою адаптувати текст до української лексичної системи та зберегти семантичну близькість. Граматичні трансформації, як-от перестановка та заміна, допомогли оптимізувати структуру речень, забезпечуючи відповідність нормам української мови.

Загалом, результати дослідження підтвердили, що перекладацькі трансформації є необхідними для забезпечення еквівалентності та адекватності при перекладі арабськомовних суспільно-політичних текстів українською мовою. Це дослідження засвідчує важливість комплексного підходу до перекладу, що враховує як лінгвістичні, так і культурні аспекти тексту, та підкреслює значення трансформацій для збереження змістової та стилістичної цілісності. Отримані результати є основою для подальшого вивчення перекладацьких стратегій у перекладознавстві, зокрема у сфері суспільно-політичного перекладу.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ЛЕКСИЧНИХ ТА ГРАМАТИЧНИХ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ЗІСТАВЛЕННІ ОРИГІНАЛІВ АРАБСЬКОМОВНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ З ЇХ УКРАЇНСЬКИМ ПЕРЕКЛАДОМ

Найбільш вдалим матеріалом для детального аналізу лексичних та граматичних перекладацьких трансформацій ми вважаємо суспільно-політичні тексти. До таких відносяться зазвичай промови державних та громадських діячів на різного роду форумах, нарадах та конференціях як місцевого, так і міжнародного характеру. Матеріалом для аналізу граматичних трансформацій були обрані новини із соціальної мережі Instagram та Telegram, а також з сайтів новинних порталів таких як الأخبار، الجزيرة та الجمهورية.

Оригінал:

وقعت نائب رئيس CNN كارولين فرج خلال ورشة عمل بالقاهرة مع هيئة الأمم المتحدة للمرأة اتفاقية من أجل التعاون لزيادة تمكين المرأة والمساواة بين الجنسين بالدول العربية في اطار شراكة لمدة عامين.

Переклад:

Під час семінару в Каїрі, віце-президент CNN Керолайн Фараж підписала дворічну угоду з ООН Жінки (Структура Організації Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок) щодо співпраці з метою розширення прав і можливостей жінки та гендерної рівності в арабських країнах.

З групи лексичних перекладацьких трансформацій, при відтворенні на українську мову, були використані наступні перетворення: перш за все, для перекладу власних назв, тобто столиці Єгипту Каїру, що арабською звучить як القاهرة було використано трансформацію транслітерації, яка буде виглядати наступним чином al-Qahira, але в комплексі з подальшим використанням адаптації під реалії української мови, тобто прибравши означений артикль ال та змінивши звуки «хі» в середині слова на звуки «йі» і відповідну літеру ї. Далі ми використали транскрибування для перекладу імені віце-президента Керолайн Фараж, що в оригіналі виглядає як كارولين

نائب رئيس. Потім була застосована трансформація модуляції для словосполучення نائب رئيس, що дослівно перекладається як «помічник голови (президента)», але за логічним розвитком значення даної одиниці в тексті ми використали словосполучення «віце-президент». Для перекладу словосполучення ورشة عمل було використано одразу дві лексичні перекладацькі трансформації, а саме калькування з англійської «workshop», що взагалі можна перекладати як майстерня, та конкретизація значення слова і звуження його значення до терміну «вебінар». Словосполучення هيئة الأمم المتحدة للمرأة було перекладене завдяки лексичним перетворенням зворотної ампліфікації, тобто повна форма в мові оригіналу була замінена на аббревіатуру в мові перекладу, але для кращого розуміння в дужках було подано повну назву даної організації з поясненням основних її завдань, тобто було застосовано трансформацію експлікації.

Щодо граматичних перекладацьких трансформацій, для перекладу даного уривку новини, перш за все, були використано трансформацію перестановки, оскільки правила побудови українського та арабського речень відрізняється. Дослівно переклад буде звучати так: «Підписала віце-президент CNN Керолайн Фараж під час семінару в Каїрі з ООН Жінки (Структура Організації Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок) угоду заради співпраці щодо збільшення прав жінок та рівності між гендерами в арабських країнах в рамках співпраці терміном 2 роки». Ще одну трансформацію, яку ми застосували, бачимо при перекладі التعاون لزيادة це додавання для кращого розуміння, тобто «співпраця з метою розширення». Також слово تمكين означає «укріплення (становища жінки)», але для точнішої та більш доцільної передачі змісту було використано заміну, «права та можливості (жінки)». Також, трансформацію заміни застосовуємо у словосполученні المساواة بين الجنسين як «гендерна рівність». Більше того, для меншого загромадження речення словосполучуку في اطار شراكة لمدة عامين, що стосується тривалості співпраці згідно з угодою, було замінено «дворічною угодою».

Оригінал:

أعلنت وزارة شؤون الرئاسة الإماراتية الجمعة وفاة رئيس البلد الشيخ خليفة بن زايد آل نهيان. وقد أعلنت الوزارة الحداد الرسمي وتنكيس الأعلام مدة 40 يوماً اعتباراً من اليوم وتعطيل العمل في الوزارات والدوائر والمؤسسات الاتحادية المحلية والقطاع الخاص 3 أيام اعتباراً من اليوم.

Переклад:

У п'ятницю, Міністерство у справах президента Об'єднаних Арабських Еміратів оголосило про смерть президента країни, шейха Халіфа ібн Заїда Аль Нахайяна. Міністерство оповістило про офіційний траур і приспустило прапори терміном на 40 днів, від сьогодні, і припинило роботу в міністерствах, відомствах, місцевих федеральних установах і приватному секторі на 3 дні, починаючи з сьогоднішнього дня.

Що стосується лексичних перекладацьких трансформацій, то в цьому уривку тексту було використано наступні перетворення: транскрипція поняття شيخ з подальшою конкретизацією його значення, в даному випадку мається на увазі його посада та звання, а словник надає відповідники до цього слова такі як «старець, сенатор, староста, голова». Далі було використано комплекс трансформацій транслітерації та транскрибування для перекладу імені шейха خليفة بن زايد آل نهيان, що в кінцевому результаті бачимо як «Халіф ібн Заїда Аль Нахайяна». Для української мови використання тавтології та одних і тих же слів у двох реченнях підряд є ознакою низького рівня знань та загальної неграмотності (але звісно бувають винятки, коли замінити слово без втрати сенсу просто не можливо), тому для перекладу слова أعلنت в другому реченні уривку було використано синонім до слова «оголосити», що використовувалось у першому реченні, а саме слово «оповістити».

Якщо брати до уваги граматичні перекладацькі трансформації, тоді, перш за все, варто зазначити, що для перекладу даного уривку використовувалася трансформація перестановки, тобто дослівний переклад виглядатиме так: *«Повідомило Міністерство у справах президента еміратське у п'ятницю смерть президента держави, шейха Халіфа ібн Заїда Аль Нахайяна. Оповістило Міністерство траур офіційний та опущення прапорів терміном на 40 днів, починаючи з сьогоднішнього дня, та припинення роботи в міністерствах, відомствах, організаціях федеральних місцевих та секторі приватному на 3 дні починаючи з сьогоднішнього дня».* У словосполученні وزارة شؤون الرئاسة الإماراتية бачимо одразу дві трансформації, тобто додаємо прийменник «у справах президента» для правильного перекладу з граматичної точки зору та замінюємо слово الرئاسة «президентство» на «президента»

та الإماراتية «еміратський» на «Об'єднані Арабські Емірати». Також, було замінено масдар (віддієслівний іменник) تنكيس на дієслово «приспустити». Для правильної та граматичної побудови речення додаємо прийменники «оголосило про смерть президента» у словосполученні أعلنت وزارة شؤون الرئاسة الإماراتية الجمعة وفاة رئيس وتعطيل العمل في الوزارات والدوائر والمؤسسات الاتحادية المحلية والقطاع الخاص 3 أيام. та «на 3 дні» у частині речення 3 أيام.

Оригінал:

استفزه فضربه الآخر بكرسي
مرشح لمنصب عمدة ساو باولو بالبرازيل يهاجم منافسه أثناء مناظرة مباشرة

Переклад:

Удар стільцем у відповідь на провокацію

Кандидат у мери Сан-Паулу, що в Бразилії, вдарив свого опонента стільцем під час дебатів у прямому етері.

При перекладі даного уривку першими лексичними трансформаціями були комплекс транслітерації та транскрибування, що використовувались для перекладу власних назв, а саме міста «Сан-Паулу» ساو باولو та країни «Бразилії» برازيل. Наступною лексичною трансформацією виступає конкретизація значення слова هاجم, адже воно має багато словникових відповідників, пов'язаних загальним значенням, серед яких «нападати, атакувати, штурмувати, наступати, вдарити». В кінцевому результаті, було обране більш нейтральний і на нашу думку найбільш доречний еквівалент «вдарити». Також ми застосували трансформацію модуляції при перекладі слова مباشرة, що в словнику подається як «напрям», але в даному контексті означало, що все дійство відбувалось наживо, тобто «в прямому етері».

Серед граматичних трансформацій, перш за все слід виділити трансформацію перестановки, яка була використана для перекладу першого речення для більшої зв'язаності та зрозумілості речення, адже дослівно переклад виглядав би наступним чином «Він спровокував його і вдарив його інший стільцем». Наступної трансформацією в цьому ж реченні виступила заміна, а саме дієслів استفز «провокувати» та ضرب «бити, вдарити» на відповідні іменники «провокація» та «удар» відповідно. Це перетворення знову ж таки було використано для кращого

розуміння сенсу повідомлення, а також його коректного оформлення з граматичної точки зору. Також було додано словосполучення «*у відповідь*» задля вдалого з'єднання двох частин речення та причинно-наслідкової зрозумілості. Для естетичного звучання речення і з метою зменшення нагромадження речення було опущено усі займенники та слово الآخر, що взагальному вказували на невизначених дійових осіб в даному реченні. В наступному реченні, для меншого його нагромадження, ми опустили слово «посада», з використанням якого словосполучення مرشح لمنصب عمدة перекладалось би як «кандидат на посаду мера», і залишили варіант «*кандидат у мери*». Також при перекладі частини речення ساو بولو ми додали сполучник «*що*» задля кращої логічної зв'язки цих шматків.

Оригінал:

قالت الحملة الانتخابية لدونالد ترامب، الأحد، إن الرئيس الأمريكي آمن بعد إطلاق النار في محيطه. وقال المتحدث باسم حملة ترامب #ستيفن_تشيونغ، في بيان الرئيس ترامب آمن بعد إطلاق النار في محيطه. لا توجد تفاصيل أخرى في هذا الوقت. وقال جهاز الخدمة السرية إنه يحقق في حادث يتعلق بالرئيس السابق دونالد ترامب بالاشتراك مع مكتب عمدة مقاطعة بالم بيتش بولاية فلوريدا، وفقاً لمنشور على منصة إكس. كان الرئيس السابق دونالد ترامب يلعب الغولف في نادي ترامب الدولي للغولف في ويست بالم بيتش عند إطلاق النار. وتم إغلاق الملعب على الفور، وفقاً لمصدر مطلع.

Переклад:

Представники передвиборчої кампанії Дональда Трампа заявили в неділю, що президент США в безпеці після стрілянини поблизу нього.

Речник кампанії Трампа Стівен Чанг повідомив у заяві, що президент Трамп у безпеці після стрілянини неподалік від нього. «Наразі немає додаткових подробиць».

Секретна служба оповістила, що розслідує інцидент за участю колишнього президента Дональда Трампа спільно з офісом голови органів правопорядку округу Палм-Біч, штат Флорида, згідно з публікацією у соціальній мережі X.

Колишній президент Дональд Трамп грав у гольф у міжнародному гольф-клубі Трамп у Вест-Палм-Біч, коли сталася стрілянина. За словами інформованого джерела, стадіон негайно закрили.

Для початку, при перекладі даного уривку тексту було використано ряд лексичних перекладацьких трансформацій, серед них: перш за все перетворення під назвою генералізація, тобто слово قال, яке словник перекладає як «сказати, говорити, розповідати» було передано в більш широкому розуміння як «заявляти». В наступному ж абзаці дане слово ми переклали як «повідомляти», знову-таки використовуючи явище генералізації, а ще у наступному як «оповіщати». Також, за допомогою модуляції словосполучення الحملة الانتخابية шляхом логічного виводу із контексту було перетворено на «передвиборчу кампанію», адже за словниковими відповідниками дане словосполучення перекладалось як «виборча атака». Надалі, для перекладу власних назв, тобто імен دونالد ترامب «Дональд Трамп», ستيفن تشيونغ «Стівен Чанг» та географічної назви округу بالم بيتش «Палм-Біч», ويست بالم بيتش «Вест-Палм-Біч» та штату فلوريدا «Флорида», було використано поєднання транслітерації та транскрипції. Також транскрипцію бачимо при перекладі виду спорту «гольф» غولف. Ще раз трансформація модуляція була застосована при перекладі словосполучення إطلاق النار, для якого за словником відповідник буде «пуск вогню», а за розвитком із контексту ми розуміємо, що мова йде про «стрілянину» або ж «вистріл». Це перетворення було використане і при перекладі словосполучення متحدث باسم, «той, хто говорить від чийогось імені», тобто в даному випадку це може бути «офіційний представник» або ж у поєднанні з наступним словом حملة «речник кампанії», що і було залишено нам як остаточний варіант. Слово عمدة було перекладено за допомогою комплексу трансформацій конкретизації та модуляції та адаптації, адже за словником це «основа, опора», ми конкретизуємо, що це голова певного органу влади, згідно логіки з контексту ми розуміємо, що даним випадком буде займатися поліція, а саме його голова «шериф», поняття, яке є незвичним для реалій української мови, тому використовуємо «голова органів правопорядку». Потім була проведена трансформація генералізації дієслова وتم إغلاق, тобто «закрили».

Щодо граматичних перекладацьких трансформацій, то, звісно ж, перш за все, ми скористалися перестановкою, через різний порядок слів у арабській та українській мовах, про що ми вже згадували вище. Дослівно текст був би перекладений наступним

чином «Заявили представники передвиборчої кампанії Дональда Трампа в неділю, що президент Америки в безпеці після вистрілів поблизу нього.

І повідомив речник кампанії Трампа Стівен Чанг у заяві, що президент Трамп в безпеці після стрілянини поблизу нього. Немає подробиць інших на даний час.

І оповістив апарат служби секретної, що розслідує інцидент, що стосується президента колишнього Дональда Трампа спільно з офісом голови органів правопорядку округу Палм-Біч при штаті Флорида, згідно з поширеним повідомленням в Х.

Грав президент колишній Дональд Трамп гольф у клубі Трампа міжнародному для гольфу у Вест-Палм-Біч під час стрілянини. Було зачинено стадіон одразу згідно з джерелом проінформованим.»

Даля було додано слово «представники» до словосполучення «представники передвиборчої кампанії» при перекладі الحملة الانتخابية для кращого розуміння речення та гармонічного зв'язку слів у ньому. Слово محيطه, яке дослівно можемо перекласти як «область, навколо нього; середовище» було замінено на більш гармонічний варіант «поблизу нього». Також трансформацію заміни використовуємо для «інший» أخرى на більш вдале та коректне в даному контексті «додатковий». В наступному абзаці прибираємо слово جهاز «апарат» у словосполученні جهاز الخدمة السرية, адже значущої ролі дане слово не грає, а його опущення зменшує навантаження речення. Також варто звернути увагу на опущення сполучників و, тобто «і», часток по типу ل، ب، أو або їх заміну граматичним конструкціями чи правильним зв'язком між словами у реченні та присвійних займенників, адже їх використання є невласивим для української мови, на відміну від арабської. Також заміни зазнало дієслово تعلق, що має переклад «стосуватися». Ми використали більш вдалий, на нашу думку, варіант, що буде здійснювати менше навантаження на смислову частину речення і більш вдало поєднувати його частини, тобто словосполучення «за участю».

Оригінал:

جرت المرشحة الديمقراطية بالانتخابات الأمريكية، كامالا هاريس وتيم والز الذي اختير كمرشح ديمقراطي لمنصب نائب الرئيس أول مقابلة مشتركة لهما مع الزميلة دانا باش حصريا على شبكة سنن

Переклад:

Кандидатка від Демократичної партії на виборах у США Каміла Харріс і Тім Уолз, обраний кандидатом від демократичної партії у віце-президенти, ексклюзивно на CNN дали перше спільне інтерв'ю з нашою колегою-кореспонденткою Даною Беш.

Насамперед, для перекладу цього уривку тексту було використано наступні лексичні перекладацькі трансформації: перш за все, це комплекс транслітерації та транскрибування для передачі імен, а саме كامالا هاريس «Каміла Харріс», تیم والز «Тім Уолз» та دانا باش «Дана Беш». Надалі, використовуємо трансформацію модуляції щодо словосполучення в оригіналі المرشحة الديمقراطية, що дослівно перекладаємо як «демократична кандидатка», але для кращого розуміння в українському варіанті залишаємо як «кандидатка від демократичної партії». Потім, знову, було застосовано прийом модуляції щодо словосполучення نائب الرئيس, що за словниковими відповідникам перекладаємо як «замісник, помічник президента, голови», але за логічним розвитком замінюємо на більш зрозуміле і вдале для даної тематики «віце-президент». Також, ця трансформація використана і щодо словосполучення أول مقابلة مشتركة, оскільки в оригіналі «перша зустріч спільна» замінюємо на «перше спільне інтерв'ю», адже з контексту зрозуміло, що з кореспондентом вони проводитимуть саме бесіду-інтерв'ю. Далі слово حصريا, що походить від кореня حصر, яке перекладається як «обмежувати, оточувати», в кінцевому результаті залишаємо як «ексклюзивно», що найбільш вдало, на нашу думку, описує унікальність та обмеженість даної події.

Щодо граматичних трансформацій, перш за все варто виділити прийом перестановки, який ми використовуємо для дотримання правил порядку слів в українському реченні і більш доречного звучання. Адже дослівно переклад даного уривок буде звучати наступним чином: «Провела кандидатка демократична на виборах американських Каміла Харріс та Тім Уолз, який обрання як кандидат демократичний для посади замісника президента, першу зустріч спільну для нас з колегою Даною Беш обмежено для каналу CNN». Серед прийомів заміни варто виділити наступні: у словосполученні الانتخابات الأمريكية, що дослівно звучить як «вибори американські» заміняємо на «вибори у США», іменник اختير, тобто «обрання», в перекладі на прикметник «обраний». Надалі, було використано прийом опущення, вперше, слово منصب, тобто «посада», لهما «для нас» та شبكة «телеканал». Дані слова

було опущено для зменшення нагромадження речення та загального спрощення для читача, адже вони не грають надто значної ролі в даному уривку і виступають як уточнюючі слова або ж для граматичної зв'язки. Щодо трансформації додавання, то вона була застосована при перекладі слова *الزميلة*, що перекладається як «колега», але для точного розуміння було ще додано слово «кореспондентка», щоб було зрозуміло, що це саме колега журналістів, а не політичних діячів.

Оригінал:

حدثت أوبرا وينفري بطريقتها الخاصة المستقلين والمترددين على الإدلاء بأصواتهم لصالح المرشحة الرئاسية الديمقراطية كامالا هاريس خلال خطابها في المؤتمر الوطني الديمقراطي لعام 2024 حيث قالت في خطابها: "نحن أمريكيون. نحن أمريكيون. دعونا نختار الولاء للدستور على الولاء لأي فرد. لأن هذا هو الأفضل في أمريكا. دعونا نختار الإدماج على الانتقام. دعونا نختار الفطرة السليمة على الهراء. لأن هذا هو الأفضل في أمريكا. دعونا نختار الوعد الحلو للغد على العودة المريرة إلى أمس. لن نعود لن نتراجع ولن نتعرض للنتنمر ولن نتراجع، لن نعود.. لذا.. دعونا نختار، دعونا نختار الحقيقة، دعونا نختار الشرف، دعونا نختار الفرح، لأن هذا هو الأفضل في أمريكا. ولكن أكثر من أي شيء آخر، دعونا نختار الحرية.. لماذا؟ لأن هذا هو الأفضل في أمريكا. نحن جميعًا أمريكيون، ولنختار جميعًا معًا. كامالا هاريس

Переклад:

Опра Уїнфрі своїм особливим методом закликала незалежних і тих, хто не визначився, віддати свої голоси за кандидата в президенти від Демократичної партії Камілу Харріс під час своєї промови на національному з'їзді Демократичної партії 2024 року.

У своїй промові вона сказала: «Ми — американці. Давайте виберемо лояльність до Конституції, а не лояльність до будь-якої особи. Тому що це найкраще в Америці. Давайте виберемо оптимізм, а не цинізм. Тому що це найкраще в Америці, Давайте виберемо асиміляцію, а не помсту. Давайте виберемо здоровий глузд замість дурниці. Тому що це найкраще в Америці. Давайте виберемо солодку обіцянку завтра, а не гірке повернення до вчора. Ми не повернемося назад. Ми не будемо знущатися. Ми не відступимо. Ми не повернемося...тож...вибираймо, вибираймо правду, честь, радість, бо це найкраще в Америці. Але понад усе, давайте виберемо свободу. Чому?»

Тому що це найкраще в Америці. Ми всі американці, і давайте разом виберемо Камілу Харріс.

Перш за все, хотілось би сказати, що при перекладі даного уривку було використано багато перекладацьких трансформацій обох видів. Серед лексичних слід виділити наступні: як і зазвичай, для перекладу власних назв, а в даному уривку тексту це імена та прізвище, а саме: спікера *أوبرا وينفري* «Опра Уінфрі», а також кандидата у президенти *كامالا هاريس* «Каміла Харріс» і географічної назви країни *أمريكا* «Америка» було використано поєднання транслітерації та транскрибування. Наступною була застосована трансформація конкретизації, де багатозначне слово *طريقة* «шлях, дорога, спосіб» використали як «метод», що найбільш влучно описує думку, яку хотів передати автор. До трансформації модуляції звертаємось для перекладу словосполучення *المرشحة الرئاسية الديمقراطية*, тобто «кандидатка президентська демократична», було замінено на більш доречне у цьому випадку «кандидатка в президенти від демократичної партії». Це ж явище спостерігаємо при перекладі *المؤتمر الوطني الديمقراطي*, «з'їзд національний демократичний», а в кінцевому результаті «національний з'їзд демократичної партії»

Якщо звертати увагу на граматичні трансформації, тоді, за традицією, розпочнемо з трансформації перестановки, адже як вже нагадувалось неодноразово структура арабського та українського речення різниться в певних випадках і переклад без цієї трансформації можливий, оскільки саме українська мова є достатньо гнучкою у питанні порядку слів у реченні, але він буде менш доречний, особливо на рівні суспільно-політичних текстів. Що ж, дослівно переклад даного уривку звучав би наступним чином: *«Закликала Опра Уінфрі шляхом своїм особливим незалежних та тих, хто не визначився з голосами своїми на користь кандидатки президентської демократичної Каміли Харріс, протягом промови її на конференції національній демократичній (з'їзді національному демократичному) року 2024.*

Де сказала у промові своїй: «Ми американці. Закликаймо вибрати лояльність Конституції ніж лояльність якійсь особі. Тому що це він найкраще в Америці. Закликаймо вибрати оптимізм, а не цинізм. Тому що це він найкраще в Америці. Закликаймо обрати асиміляцію (інтеграцію), а не помсту. Закликаймо обрати

Переклад:

Президент США Джо Байден оголосив про вихід з президентських перегонів після усвідомлення закликів демократів, які збільшувалися з кожним днем, припинити переобрання.

Для перекладу даного речення, що виступало заголовком посту Instagram, було використано ряд перекладацьких трансформацій. Серед лексичних трансформацій варто виділити, насамперед, це прийом транслітерації та транскрибування імені та прізвище президента США «Джо Байден» جو بايدن.

Серед граматичних трансформацій, спершу, слід виділити трансформацію перестановки, адже дослівно дане речення перекладаємо наступним чином: «Оголосив президент американський Джо Байден вихід свій з гонки президентської після закликів, що збільшувалися від декількох демократів до нього щодо припинення старань його задля повернення до виборів його». Також було використано прийом заміни, а саме словосполучення الرئيس الأمريكي замість «президент американський», вжили «президент США», хоча можливим був би і варіант перестановки «американський президент», але обраний нами варіант звучить більш доречно з граматичної та стилістичної точки зору. Надалі, було додано фразу «з кожним днем» при перекладі словосполучення بعد دعوات متزايدة для більш логічної передачі змісту і коректного розуміння основного сенсу речення. І, нарешті, опущено слово مساعيه, що означає «старання його», яке більше загромаджувало б речення у перекладі, ніж допомагало його розумінню. Також, звісно, опускалися присвійні займенники по типу «», тобто «його», оскільки використання цих займенників не притаманне українській мові.

Оригінал:

تحدث وزير الصحة اللبناني الدكتور فراس الأبيض، مع مراسلة شبكتنا جمانة كرادشة حول الضربات الإسرائيلية ضد حزب الله في لبنان، قائلاً إن الجميع عازمون على إيجاد حل دبلوماسي للصراع باستثناء طرف واحد

Переклад:

Міністр охорони здоров'я Лівану доктор Фіраз Аль-Аб'яд поговорив із кореспонденткою нашого новинного агентства Джуманою Карадша щодо

ізраїльських ударів проти Хезболли в Лівані, сказавши, що всі налаштовані знайти дипломатичне вирішення конфлікту, за винятком однієї сторони.

При перекладі цього абзацу було застосовано наступні лексичні перекладацькі трансформації: перш за все, за допомогою модуляції перекладаємо *وزير الصحة* як «міністр охорони здоров'я», а не «міністр здоров'я», що робить це словосполучення більш зрозумілим для українського читача. Далі за допомогою комплексу транслітерації та транскрипції перекладаємо власні назви у тексті такі як: *الدكتور فراس الأبيض* «доктор Фіраз Аль-Аб'яд», *جمانة كرادشة* «Джумана Карадша», *حزب الله* «Хезболла», *لبنان* «Ліван». Потім, за допомогою конкретизації підбираємо для слова *شبكة* еквівалент у вигляді словосполучення «новинне агентство».

Щодо граматичних трансформацій, слід для початку виділити прийом перестановки, так як порядок слів арабського та українського речень та синтаксис, в цілому, достатньо різняться. Отже, дослівно переклад матиме такий вигляд: «Поговорив міністр здоров'я ліванський доктор Фіраз Аль-Аб'яд з кореспонденткою мережі нашої Джумана Карадша, про удари ізраїльські проти Хезболли в Лівані, сказавши, що всі налаштовані пошук рішення дипломатичне конфлікту за винятком сторони однієї». Також можемо виділити трансформацію заміни однієї частини мови в оригіналі на слово іншої частини мови у перекладі, тобто іменник *إيجاد* замінили на дієслово «знайти». Варто також зазначити, що було опущено часточки такі як *ل* або *ب*, та присвійних займенників, що виступають для граматичного зв'язку в арабському реченні, тому їх переклад на українську був би зовсім недоречним.

Оригінал:

حذر وزير الخارجية اللبناني عبدالله بوحبيب، الخميس، من أن الأزمة مع إسرائيل تهدد الشرق الأوسط.
"بأكمله، وكرر الدعوات إلى وقف إطلاق النار الفوري على جميع الجبهات
وقال عبدالله بوحبيب في كلمته أمام الجمعية العامة للأمم المتحدة: "لبنان يعاني حاليًا من أزمة تهدد وجوده.
"وجدد رفض لبنان للحرب، داعيًا إلى تطبيق المقترح الأمريكي الأوروبي لوقف إطلاق النار بين إسرائيل وحزب الله
وأعرب عن دعمه للجهود التي تبذلها الولايات المتحدة وفرنسا والعديد من الحلفاء للتحرك نحو التوصل إلى
اتفاق بين إسرائيل وحزب الله
وقال وزير الخارجية اللبناني: "الوضع يتطلب تدخلًا دوليًا على وجه السرعة قبل أن يخرج عن السيطرة بتأثير
"الدومينو"، محذرا من أن الصراع الحالي قد يتحول إلى ثقب أسود يُلتهِم السلام والأمن الإقليمي والدولي

وأكد عبد الله بوحبيب: "الأزمة في لبنان تهدد الشرق الأوسط بأكمله بالأسوأ، إذا ظل الوضع على ما هو عليه حالياً، وإذا ظل العالم بلا حراك".

وأضاف وزير الخارجية اللبناني: نجدد التمسك بضرورة تطبيق قرار مجلس الأمن الدولي رقم 1701، فهو ليس ضرورياً لأمن لبنان فقط لكنه ضروري لأمن إسرائيل أيضاً.

وأشار عبدالله بوحبيب إلى أن "عودة الإسرائيليين إلى مستوطناتهم لن تتحقق بالقتال بل بوقف النار. ألم تشبع إسرائيل من الحروب؟ ومتى ستعطي فرصة للسلام بدل لغة الحديد والنار على إسرائيل وقف التصعيد لمنع الانفجار الكبير"، حسب قوله، وطبقاً لما نقلت عنه الوكالة اللبنانية

وأردف: "لن يكون هناك سلام في المنطقة دون تطبيق حل الدولتين. بدلاً من عسكرة الصراع يجب التوصل إلى حل دبلوماسي للأزمة".

"وقال عبدالله بوحبيب إن "المطالبة بأي شيء آخر سيكون مضيعة للوقت

Переклад:

Міністр закордонних справ Лівану Абдулла Бухабіб у четвер застеріг, що криза з Ізраїлем загрожує всьому Близькому Сходу, і повторив заклики до негайного припинення вогню на всіх фронтах.

Абдалла Бу Хабіб у своєму виступі перед Генеральною Асамблеєю ООН сказав: «Ліван наразі переживає кризу, яка загрожує його існуванню». Він знову заявив про неприйняття Ліваном війни, закликавши до реалізації американо-європейської пропозиції щодо припинення вогню між Ізраїлем та «Хезболлою».

Він висловив підтримку зусиллям США, Франції та багатьох союзників щодо досягнення угоди між Ізраїлем та «Хезболлою».

Міністр закордонних справ Лівану сказав: «Ситуація потребує міжнародного втручання якнайшвидше, перш ніж вона вийде з-під контролю, спричинивши ефект доміно», попередивши, що нинішній конфлікт може перетворитися на «чорну діру», яка поглине мир і регіональну та міжнародну безпеку.

Абдалла Бу Хабіб підтвердив: «Криза в Лівані загрожує всьому Близькому Сходу найгіршим, якщо ситуація залишиться незмінною, а світ і далі стоятиме осторонь».

Міністр закордонних справ Лівану додав: «Ми знову підкреслюємо необхідність виконання Резолюції Ради Безпеки ООН №1701, яка є необхідною не лише для безпеки Лівану, але й для безпеки Ізраїлю».

Абдалла Бу Хабіб зазначив, що «повернення ізраїльтян до своїх поселень не відбудеться за допомогою бойових дій, а лише через припинення вогню. Невже Ізраїль не наситився війнами? Коли він дасть шанс миру замість мови сили і вогню? Ізраїль має зупинити ескалацію, щоб уникнути великого вибуху», – за його словами, як передало ліванське агентство.

Він додав: «Не буде миру в регіоні без реалізації рішення про дві держави. Замість мілітаризації конфлікту необхідно знайти дипломатичне вирішення кризи».

Абдалла Бу Хабіб зазначив, що «вимагати чогось іншого буде марною тратою часу».

Розпочнемо з лексичних перекладацьких трансформацій, які ми застосовували в даному тексті, а саме: насамперед, було використано прийом модуляції для словосполучення وزير الخارجية «міністр закордонний», було в кінцевому результаті «міністр закордонних справ» для точного розуміння посади, яку займає чиновник. Надалі було використано трансформації транслітерації та транскрибування для коректного перекладу власних назв, наприклад: عبدالله بو حبيب «Абдалла Бухабіб», إسرائيل «Ізраїль», لبنان «Ліван», حزب الله «Хезболла», الولايات المتحدة وفرنسا «США та Франція», а для перекладу терміну الشرق الأوسط «Близький Схід» було застосовано ще й трансформацію модуляції, адже дослівно словосполучення перекладається як «Схід середній». Далі знову бачимо трансформацію модуляції при перекладі словосполучення إطلاق النار, тобто «пуск вогню» або ж як зрозуміло з контексту «вистріл». Знову використовуємо модуляцію у словосполученні وجه السرعة, що дослівно буде як «сторона швидка», що було замінено за логічним витоком із контексту на «якнайшвидше». Також, в даному уривку застосовуємо трансформацію конкретизації при перекладі يتأثير الدومينو, тобто замість замість «впливу доміно» як кінцевий результат залишаємо словосполучення «ефект доміно». Далі бачимо трансформацію калькування при перекладі словосполучення الثقب الأسود, тобто «чорна діра», адже сенс зрозумілий обома мовами, відбудеться явище, яке буде всмоктувати в себе все навколо і залишити розруху та темряву.

В реченні "إذا ظل الوضع على ما هو عليه حالياً، وإذا ظل العالم بلا حراك" використовуємо антонімічний переклад, адже в першій частині дослівно перекладаємо «ситуація, яка

є зараз», а в кінцевому результаті використовуємо «незмінна ситуація», а в другій частині речення дослівне «світ не рухатиметься» протиставляємо кінцевому перекладу «стоятиме осторонь».

Знову повертаємось до прийому модуляції і фразу سيكون مضيعة للوقت «буде марним для часу» для коректного і гармонічного звучання українською перекладаємо як «марна трата часу».

Щодо граматичних перекладацьких трансформацій, то для початку слід, в черговий раз, виділити прийом перестановки, адже дослівний переклад уривку виглядатиме так: «Застеріг міністр зовнішній ліванський Абдалла Бухабіб четвер, що криза з Ізраїлем загрожує Сходу Середньому (Близькому) в цілому, і він повторив заклики до зупинки пуску вогню (вистрілів) негайно на всіх фронтах.

І сказав Абдалла Бухабіб в словах його перед генеральною асамблеєю ООН «Ліван переживає зараз від кризи що загрожує існуванню його. Відновив відмовився Ліван від війни закликаючи до реалізації пропозиції американської європейської щодо припинення пуску вогню (вистрілів) між Ізраїлем та Хезболою».

Він висловився про підтримку його зусиль які приклали їх Сполучені Штати та Франція та ряд з союзників для руху щодо досягнення згоди угоди між Ізраїлем та Хезболою.

І сказав міністр закордонних ліванський: «ситуація вимагає втручання міжнародного стороною швидкою перед тим, як вийде ситуація з під контролю, під впливом доміно, попередивши що конфлікт теперішній може перетворитися на діру чорну, що поглинає мир та безпеку національну та міжнародну».

І підтвердив Абдалла Бухабіб «Криза в Лівані загрожує сходу середньому в цілому бідами якщо ситуація що він є зараз і світ без руху».

І додав міністр закордонний ліванський: «Ми повторюємо про прихильність щодо необхідності виконання рішення резолюції Ради безпеки ООН номер 1701. І він не є необхідністю для безпеки Лівану тільки, але він необхідність для безпеки Ізраїлю також».

Підкреслив Абдалла Бухабіб «Повернення ізраїльтян до поселень своїх не відбудеться через бойові дії але припиненням вогню. Чи не наситився Ізраїль війнами?»

І коли він дасть шанс миру замість мові сили і вогню? За Ізраїлем припинення ескалації для уникнення вибуху великого», – згідно з словами його як передає агентство ліванське.

І він додав: «Не буде там миру в регіоні без реалізації рішення двох держав. Замість мілітаризації конфлікту необхідно знайти рішення дипломатичне для кризи».

І сказав Абдалла Бухабіб: «Вимагання будь-якої речі іншої буде марним для часу»».

Потім спостерігаємо трансформацію заміни у словосполученні جدد رفض, щл дослівно можна перекласти як «відновив відмовляти», але такі конструкції не притаманні українській мові і звучать абсолютно безглуздо, тому їх варто замінити на, наприклад «відновив спроби відмови» або ж варіант, який вирішили залишити ми, тобто «знову заявити про неприйняття. Надалі, у словосполученні للتحرك نحو التوصل إلى اتفاق, що дослівно перекладаємо як «рух щодо досягнення угоди», опускаємо слово تحرك, що несе непотрібне навантаження на речення і передаємо це словосполучення більш зрозумілим і простішим словосполученням «досягнення угоди». Також як завжди опускаємо різного роду частки та присвійні займенники, що в арабській мові застосовуються для граматичного і логічного з'єднання словосполучень або і цілих речень. Вдаємось до граматичної перекладацької трансформації заміни в комплексі з лексичним прийомом генералізації і слово الأسوأ, що перекладається як «зло, біда» і виступає в якості іменника замінюємо прикметником, що передає сенс слова «найгірший».

Також здійснюємо прийом опущення при перекладі речення وأعرب عن دعمه للجهود التي تبذلها الولايات المتحدة وفرنسا والعديد من الحلفاء «він висловив підтримку зусиллям США, Франції та багатьох союзників», де ми прибираємо дієслово та присвійний займенник تبذلها, тобто «прикладати її», що відноситься до зусиль, які прикладають США, Франція та союзники, які служать для граматичного з'єднання в реченні, але не несуть смислової ролі при перекладі на українські мову.

Це й ж граматичний прийом використовуємо при перекладі фрази نجدد التمسك بضرورة, що дослівно звучить «ми повторюємо про прихильність до необхідності», але така фраза українською є максимально недоречною і дивною, тому ми замінили її

простим і зрозумілим словом «*підкреслити необхідність*», що несе меншу заґромадженість реченню і передає його основну думку.

Далі для кращого зв'язку в реченні з граматичної та стилістичної точки зору, ми додали словосполучення «*за допомогою*» при перекладі фрази *تتحق بالقتال*, що можемо перекласти як «*здійсниться, відбудеться через бойові дії*», але варіант, який застосували ми, тобто «*відбудеться за допомогою бойових дій*» є більш органічним.

Далі в реченні *لن يكون هناك سلام في المنطقة*, тобто «*не буде там миру в регіоні*», ми опустили слово *هناك*, що в українському перекладі було б очевидно зайвим і недоречним і тільки б обтяжувало речення.

Знову до трансформації заміни вдаємось при перекладі слова *مطالبة*, що виступає віддієслівним іменником, і перекладається як «*те, що вимагається*» замінюємо дієсловом «*вимагати*» для більш коректної побудови речення.

Висновки до розділу 2

Аналіз суспільно-політичних текстів з арабської мови на українську дозволив виділити основні стратегії і трансформації, що застосовуються для досягнення адекватності перекладу з урахуванням культурно-мовних особливостей двох мов. До таких текстів зазвичай відносяться офіційні промови, новини та звернення на теми міжнародних і соціально-політичних відносин. Порівняльний аналіз текстів і перекладів із використанням матеріалів зі ЗМІ та соціальних мереж (Instagram, Telegram, новинні портали *الجزيرة*, *الأخبار* та *الجمهورية*) надав унікальні приклади як лексичних, так і граматичних перекладацьких трансформацій.

1. Лексичні трансформації в суспільно-політичних текстах

У перекладі суспільно-політичних текстів з арабської на українську основні лексичні трансформації включають транслітерацію, транскрибування, конкретизацію, генералізацію та експлікацію. Наприклад, при перекладі власних назв, таких як імена відомих осіб та географічні назви, як-от *القاهرة* (Каїр), використовуються комбінації транслітерації і транскрипції, що допомагає коректно передати культурно значущі елементи оригіналу. Власні імена та географічні назви,

як-от أوبرا وينفري (Опра Уїнфрі), كامالا هاريس (Каміла Харріс), потребують використання поєднання транслітерації та транскрипції для збереження ідентичності.

Також важливою є конкретизація багатозначних слів — зокрема, переклад слова طريقة як «метод» замість «шлях» дозволяє зберегти зрозумілість. Модуляція, як у випадку перекладу словосполучення نائب رئيس («віце-президент» замість «помічник голови»), також дозволяє адаптувати значення до цільової культури. Відомий приклад — застосування експлікації до скорочень: так, назву هيئة الأمم المتحدة للمرأة було розширено до ООН Жінки з поясненням її місії в дужках, що забезпечує читачу повне розуміння.

2. Граматичні трансформації як основний інструмент синтаксичної адаптації

Через суттєві відмінності в синтаксисі арабської та української мов граматичні трансформації, зокрема перестановки, заміни та опущення, є основними інструментами для досягнення граматичної правильності та стилістичної відповідності перекладу. Наприклад, стандартний порядок слів в арабській мові (присудок – підмет) часто потребує змін для збереження природності українського тексту. Прикладом є перестановка в перекладі уривка "أعلنت وزارة شؤون الرئاسة الإماراتية "الجمعة وفاة رئيس البلد", де оригінальна структура на українську була передана як «Міністерство у справах президента ОАЕ оголосило в п'ятницю про смерть президента».

Опущення займенників та синонімічних повторень — поширена практика при перекладі з арабської, оскільки займенники та синоніми часто надмірно навантажують текст. Така структура є звичною для арабських промов, але не властива українському стилю, тому перекладач може опустити ці елементи без втрати основного змісту. Опущення зайвих слів і повторень також дозволяє адаптувати текст, адже арабський синтаксис використовує більше займенників, часток та уточнень, ніж український. У перекладі уривків, зокрема при передачі повторюваних слів, наприклад, لن نعود, دعونا نختار («не повернемося», «вибираймо»), надмірна повторюваність ускладнила б сприйняття тексту.

3. Стилiстична адаптація та прагматичне наближення

Оскільки суспільно-політичні тексти часто висвітлюють офіційні чи формальні теми, перекладачеві доводиться зважати на особливості стилю. Для збереження стилістичної відповідності застосовуються модуляція та антонімічний переклад. Наприклад, у реченні «Нам потрібно обрати оптимізм над цинізмом» трансформація модуляції допомагає точніше передати прагматичну складову тексту, зокрема, мотиваційні та ідеологічні меседжі.

Також антонімічний переклад дозволяє побудувати речення так, щоб воно відповідало стилю цільової мови. Переклад фрази إذا ظل الوضع على ما هو عليه حالياً з антонімом «якщо ситуація залишиться незмінною» замість буквального перекладу «якщо ситуація буде такою, як зараз», допомагає спростити та урівноважити текст стилістично.

4. Культурна адаптація як спосіб уникнення непорозумінь

Суспільно-політичні тексти, зважаючи на свою політичну та соціальну тематику, часто потребують врахування культурного контексту обох мов. Це досягається через використання конкретизації, модуляції та експлікації, що дозволяє пояснити українському читачеві унікальні поняття чи назви, такі як «шериф» у контексті голови органів правопорядку в США. Така адаптація допомагає уникнути двозначності та покращує доступність тексту.

Таким чином, у процесі перекладу суспільно-політичних текстів з арабської мови українською основна роль належить комплексному підходу із залученням лексичних і граматичних трансформацій, що дозволяють досягти точності, адекватності та стилістичної відповідності тексту. Це підвищує якість перекладу, роблячи його зрозумілим та легким для сприйняття, що є вкрай важливим для суспільно-політичних текстів, де кожен змістовий нюанс може мати важливе значення.

ВИСНОВКИ

Переклад є багатограним і важливим процесом, що забезпечує міжкультурну комунікацію в умовах сучасного глобалізованого світу. Як показало дослідження, переклад не обмежується простою заміною слів і граматичних структур однієї мови на іншу. Він передбачає складну роботу, спрямовану на точне відтворення значення, емоційного забарвлення і культурної специфіки оригінального тексту. Ця особливість є особливо значущою для суспільно-політичних текстів, які покликані не тільки передавати інформацію, а й формувати суспільну думку, політичні ідеали та культурні цінності.

У контексті перекладознавства особлива увага приділяється таким поняттям, як адекватність і еквівалентність. Адекватність перекладу передбачає відповідність тексту перекладу комунікативній меті та культурним особливостям цільової аудиторії, тоді як еквівалентність орієнтована на збереження семантичного та стилістичного змісту оригіналу. Для досягнення цих вимог перекладачі широко використовують перекладацькі трансформації, що дозволяють подолати розбіжності між мовами, які стосуються як лексичних, так і граматичних аспектів.

Аналіз використання лексичних трансформацій, таких як транскрипція, транслітерація, модуляція, калькування, експлікація та інші, показав їхню важливу роль у забезпеченні змістової та стилістичної адекватності перекладу. Наприклад, транслітерація і транскрибування застосовуються при передачі власних імен і назв, що дозволяє зберегти культурну автентичність тексту. Модуляція і експлікація дозволяють перекладачеві знайти такі мовні засоби, які максимально точно передають зміст та емоційний тон оригіналу в умовах відсутності прямих відповідників у мові перекладу.

Граматичні трансформації, включаючи перестановки, заміну, додавання і опущення, мають особливе значення для перекладу суспільно-політичних текстів, де важлива не лише точність, але й логічна послідовність викладу. Встановлено, що арабська та українська мови мають суттєві відмінності в порядку слів, використанні граматичних категорій, які потребують гнучкого підходу до перекладу. Наприклад,

застосування опущення часто виправдане для уникнення надлишкових елементів, що можуть ускладнити сприйняття тексту українським читачем, тоді як додавання допомагає уточнити значення та зробити текст більш зрозумілим.

Крім того, у процесі перекладу суспільно-політичних текстів перекладачі часто стикаються з проблемою перекладу лакун, які є мовними або культурними елементами, що не мають точних еквівалентів у мові перекладу. Лакуни можуть бути як системними, зумовленими фонетичними, морфологічними чи синтаксичними розбіжностями, так і функціональними, що відображають відмінності культурного характеру. Лакуни культурного простору, які містять унікальні національні реалії, є серйозною перешкодою, оскільки передбачають необхідність адаптації, пояснення або заміни таких елементів для цільової аудиторії.

Отже, перекладацькі трансформації є важливим інструментом, що забезпечує можливість адекватно та зрозуміло передавати зміст суспільно-політичних текстів на міжмовному рівні. Вони дозволяють зберегти основний зміст, стилістичну та культурну специфіку оригіналу, забезпечуючи, таким чином, точність, доступність і культурну адаптацію перекладеного тексту. Перекладацькі трансформації, граматичні та лексичні, сприяють подоланню мовних і культурних бар'єрів, відкриваючи простір для обміну знаннями, цінностями та політичними ідеями між різними народами.

В умовах активного розвитку міжнародних відносин і взаємопроникнення культур роль перекладу суспільно-політичних текстів лише зростає. Тому застосування перекладацьких трансформацій є необхідним інструментом, який дозволяє досягати високої якості перекладу, максимально зберігаючи особливості оригінального тексту. Дослідження перекладацьких трансформацій також дозволяє зрозуміти та оцінити культурні й мовні особливості арабської та української мов, що, в свою чергу, сприяє поглибленню міжкультурного розуміння та вдосконаленню перекладацької практики.

У ході дослідження було виявлено, що перекладацькі трансформації є фундаментальним елементом для досягнення адекватності та еквівалентності при перекладі арабськомовних суспільно-політичних текстів на українську мову.

Використання різних перекладацьких методів і підходів дозволило забезпечити повноцінне розуміння механізмів трансформації і їхнього впливу на адаптацію змісту та стилістики текстів для української аудиторії.

Перший етап дослідження передбачав детальний теоретичний аналіз праць українських і зарубіжних науковців, які сформувавши основу для подальших розвідок. Суцільна вибірка теоретичного матеріалу допомогла систематизувати й уточнити ключові поняття, такі як «адекватність», «еквівалентність» та «перекладацька трансформація». Це дозволило краще зрозуміти концептуальну базу, на якій ґрунтується процес перекладу суспільно-політичних текстів. Вивчення праць видатних науковців підтвердило необхідність трансформаційних прийомів для подолання лексичних і культурних розбіжностей між мовами.

Другий етап полягав у дослідженні класифікаційних підходів, які детально описують види перекладацьких трансформацій, що застосовуються при перекладі. На основі аналізу було виділено дві основні групи трансформацій — лексичні та граматичні. Кожна з них має свої специфічні прийоми, такі як модуляція, конкретизація, калькування (для лексичних) і перестановка, заміна, додавання та опущення (для граматичних), що допомагають адаптувати арабськомовні тексти відповідно до стилістичних норм української мови. Виявлені класифікації продемонстрували, що незалежно від різних підходів у науковій літературі, мета перекладацьких трансформацій залишається спільною — досягнення відповідності оригіналу і перекладу, зокрема на рівні змісту та стилю.

Третій етап дослідження передбачав порівняльний аналіз фрагментів текстів з соціальних мереж та їхніх перекладів, що дозволило більш точно ідентифікувати приклади застосування лексичних і граматичних трансформацій. Аналіз підтвердив, що використання лексичних трансформацій, зокрема конкретизації та модуляції, дозволяє зберегти значення і відтворити смислову єдність тексту, зберігаючи його прагматичні та стилістичні особливості. Граматичні трансформації також виявилися необхідними, адже вони дозволяють структурувати текст відповідно до норм української граматики та синтаксису. Крім того, такий підхід дав можливість

систематизувати трансформаційні прийоми, які допомагають перекладачам подолати труднощі, пов'язані з міжмовними відмінностями.

Четвертий етап, де було застосовано метод кількісного підрахунку, дозволив виявити частотність використання різних видів трансформацій, таких як модуляція, калькування, конкретизація та заміна. Лексичні трансформації виявилися найбільш частими, оскільки вони забезпечують змістову наповненість та стилістичну цілісність текстів. Граматичні трансформації, як-от перестановка, сприяють забезпеченню адекватності перекладу, особливо у випадках, коли оригінальні синтаксичні структури не можуть бути збережені через значні відмінності між арабською та українською мовами.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що перекладацькі трансформації є невід'ємною складовою перекладацької діяльності та основою для досягнення високої якості перекладу арабськомовних суспільно-політичних текстів українською мовою. Отримані результати дозволяють зробити висновок, що перекладацькі трансформації відіграють вирішальну роль у забезпеченні адекватного перекладу, що враховує стилістичні, культурні та мовні особливості текстів оригіналу та цільової аудиторії.

Аналіз перекладацьких трансформацій у суспільно-політичних текстах з арабської на українську мову дозволив виділити ключові стратегії, завдяки яким перекладач досягає адекватності, точності та стилістичної відповідності перекладу. Під час дослідження були розглянуті приклади трансформацій, взяті з офіційних промов, новинних статей, повідомлень на суспільно-політичні теми, а також з постів у соціальних мережах, що дозволило детально простежити особливості застосування різних типів трансформацій у перекладі.

1. Лексичні трансформації є важливим елементом при адаптації арабськомовних суспільно-політичних текстів до української мови. Приклади з текстів показали, що такі трансформації як транслітерація, транскрибування, конкретизація, генералізація та експлікація дозволяють зберегти культурно значущі елементи оригіналу. Наприклад, при передачі власних назв (أوبرا وينفري) – Опра Уїнфрі) використання комбінації транслітерації та транскрипції

забезпечує збереження ідентичності. Конкретизація та генералізація, як у випадку з перекладом слова *طريقة* як «метод», дозволяють обрати найбільш зрозумілий для українського читача варіант, що відповідає контексту. Експлікація скорочень також сприяє адаптації значень, що в текстах суспільно-політичної тематики набуває особливої важливості, наприклад, розширення скорочення *هيئة الأمم المتحدة للمرأة* як ООН Жінки з поясненням основних завдань організації.

2. Граматичні трансформації відіграють суттєву роль у збереженні природного звучання тексту для української аудиторії. Завдяки їм перекладач долає значні відмінності в синтаксисі арабської та української мов. Основні прийоми, такі як перестановка, заміна, опущення зайвих елементів, сприяють структурній адаптації тексту, як-от перестановка слів у реченні: «*أعلنت وزارة شؤون الرئاسة الإماراتية الجمعة وفاة رئيس البلد*» передається українською як «Міністерство у справах президента ОАЕ оголосило в п'ятницю про смерть президента». Відмова від надмірної повторюваності займенників, властивої арабському синтаксису, дозволяє уникнути перевантаження тексту і підвищити його доступність.

3. Стилістична адаптація є важливою для передачі офіційного або формального стилю суспільно-політичних текстів. Тут ефективним інструментом є модуляція та антонімічний переклад, що дозволяють досягти стилістичної відповідності між мовами. Наприклад, фраза «Нам потрібно обрати оптимізм над цинізмом» ідеально передає мотиваційний компонент завдяки використанню модуляції. Антонімічний переклад сприяє спрощенню та стилістичному вирівнюванню фрази *ما هو عليه حاليا إذا ظل الوضع* на що було перекладено як «якщо ситуація залишиться незмінною», замість буквального «якщо ситуація буде такою, як зараз».

4. Культурна адаптація дозволяє уникнути непорозумінь, що можуть виникнути через відмінності у культурних реаліях двох мов. У суспільно-політичних текстах це особливо актуально, оскільки вони часто звертаються до політичних або правових понять, що можуть не мати прямих відповідників.

Наприклад, «шериф» у США можна передати через пояснювальний переклад як «голова органів правопорядку». Це дозволяє перекладачу уникнути двозначності та забезпечує доступність тексту для українського читача.

5. Комплексний підхід до перекладу суспільно-політичних текстів передбачає збалансоване використання лексичних та граматичних трансформацій, що є необхідним для досягнення точності та адекватності перекладу. Завдяки застосуванню різних трансформацій перекладач може зберегти змістовну та стилістичну єдність тексту, уникаючи неточностей або втрати культурних нюансів.

У підсумку, проведене дослідження підтвердило, що перекладацькі трансформації є необхідним інструментом для забезпечення якості перекладу суспільно-політичних текстів з арабської мови на українську. Досягнення точності, адекватності та стилістичної відповідності вимагає від перекладача грамотного вибору трансформацій, які допомагають зберегти оригінальний зміст і культурні особливості тексту. Отримані результати можуть бути основою для подальшого розвитку досліджень у сфері перекладознавства та вдосконалення перекладацьких стратегій для роботи з арабськомовними текстами.

АНОТАЦІЯ

يشهد العالم الحديث تقدمًا مستمرًا، الأمر الذي يتطلب من كل فرد في المجتمع التكيف بسرعة مع الاكتشافات الجديدة وتدفق المعلومات. أحد المكونات الرئيسية لهذا التكيف هو الترجمة، التي تعمل كنوع من الجسر بين الثقافات وتضمن نقل المعرفة والقيم الثقافية والسمات المحددة للحياة والمشاكل الاجتماعية والسياسية لمختلف الشعوب. وقد اكتسب هذا الدور للترجمة أهمية كبيرة منذ زمن القبائل والمجتمعات الأولى، عندما كان التواصل ونقل الخبرات مفتاح التعايش السلمي والتعاون.

واليوم، يتزايد هذا الاتجاه: تظل الترجمة واحدة من أكثر المهن المرغوبة، لأن التفاعل الدولي والتواصل الفعال مستحيل دون التفاهم المتبادل المناسب. تعتمد جودة الترجمة، وبالتالي مستوى التواصل، إلى حد كبير على احترافية المترجم. تتمثل هذه المهارة في نقل المحتوى والميزات الثقافية واللغوية للنص بشكل مناسب، وكذلك في تحقيق وضوح الرسالة ودقتها. ولقيام بذلك، يلجأ المترجمون إلى مجموعة متنوعة من تحويلات الترجمة التي تتيح لهم العثور على مرادفات دقيقة للمفاهيم الغائبة في اللغة المترجمة ونقل الفكرة الرئيسية بلغة مفهومة للجمهور المستهدف. ركزنا في بحثنا على خصوصيات تحويلات الترجمة عند ترجمة النصوص الاجتماعية والسياسية من العربية إلى الأوكرانية.

وتحدد أهمية الموضوع المختار بعدم كفاية عدد الدراسات حول عملية الترجمة من اللغة العربية، فضلا عن الحاجة إلى دراسة أعمق لتحويلات الترجمة المستخدمة لتحقيق فهم وكفاية الترجمة. يتزايد باستمرار الطلب على ترجمة عالية الجودة للنصوص العربية ذات مستوى عالٍ من المطابقة لمحتوى النص الأصلي، وتلعب التحويلات التي تساعد في التغلب على نقص المعادلات والاختلافات الثقافية دورًا مهمًا في تحقيق هذا المستوى.

كل من العلماء المحليين والأجانب - ولا سيما V. Koptilov، I. Korunets، V. Kononenko، V. Karaban، O. Selivanova، L. Venuti، Z. Harris، John Milton - كرسوا أعمالهم للنظر في الترجمة المشكلات وأساليبها الرئيسية ومبادئها وتصنيفاتها. تسلط هذه الأعمال الضوء على مشكلات الكفاية والتكافؤ، وبراماتية الترجمة، بالإضافة إلى تصنيف الترجمة وتصنيف التحويلات. إلا أن دراسة التحويلات في ترجمة النصوص الاجتماعية والسياسية من اللغة العربية تحتاج إلى مزيد من التطوير.

تهدف هذه الدراسة إلى إجراء فحص تفصيلي للتحويلات المعجمية والنحوية المستخدمة في ترجمة النصوص الاجتماعية والسياسية العربية إلى اللغة الأوكرانية. ولتحقيق هذا الهدف تم تحديد المهام التالية:

1. تحليل المصطلحات والمفاهيم الأساسية: "الترجمة"، "كفاية الترجمة وتكافؤها"، "الفجوة"، "تحويلات

الترجمة"؛

2. تحديد التصنيفات الرئيسية لتحويلات الترجمة.

3. توصيف تحويلات الترجمة المعجمية والنحوية المستخدمة في الترجمة من العربية إلى الأوكرانية.

4. تحليل أمثلة على استخدام تحويلات الترجمة بناء على مقتطفات من نصوص مختلفة.

موضوع البحث هو النصوص باللغة العربية ذات المواضيع الاجتماعية والسياسية، والموضوع هو تحويلات الترجمة المستخدمة لنقل محتواها باللغة الأوكرانية.

تشمل طرق البحث ما يلي:

• التحليل النظري.

• التصنيف والتحليل النموذجي.

• الأساليب المقارنة والترجمة المقارنة.

• طريقة أخذ العينات المستمرة.

• الطريقة التحويلية.

• طريقة الحسابات الكمية.

كان الأساس النظري للعمل هو أعمال مؤلفين مثل V. V. Koptilov ، O. O. Selivanova ، V. I. Karaban ، Z. Harris ، I. V. Mamrak ، بالإضافة إلى الأعمال المخصصة للتحويلات في ترجمات النصوص الاجتماعية والسياسية. تتمثل الحداثة العلمية للدراسة في تحليل تحويلات الترجمة المحددة في النصوص الاجتماعية والسياسية، مما يسمح بفهم أعمق وتحسين مناهج الترجمة من العربية إلى الأوكرانية.

تكمن الأهمية العملية للعمل في إمكانية تطبيق النتائج التي تم الحصول عليها أثناء ترجمة النصوص الاجتماعية والسياسية، مما سيزيد من مستوى دقة وكفاية الترجمة، فضلاً عن تبسيط عملية تكييف النصوص لتناسب اللغة الأوكرانية. جمهور

تم تخصيص الأطروحة للتحليل الشامل لتحويلات الترجمة كأداة لضمان الترجمة الكافية للنصوص الاجتماعية والسياسية من العربية إلى الأوكرانية. تعتمد الدراسة على نظرية دراسات الترجمة، حيث أهمية مفاهيم الكفاية والتكافؤ. تحدد الكفاية مدى توافق الترجمة مع الغرض التواصلية والخصائص الثقافية للجمهور المستهدف، في حين يركز التكافؤ على الحفاظ على دلالات وأسلوبيات النص الأصلي. وتؤكد الدراسة أن التحويلات الترجمة تعتبر أداة مهمة لتحقيق الملاءمة والتكافؤ على حد سواء، حيث تسمح بالحفاظ على المعنى والتلويح العاطفي والخصوصية الثقافية للنص.

أظهر تحليل التحويلات المعجمية، مثل النسخ والترجمة الصوتية والتتبع والتعديل والشرح، أن استخدامها ضروري لإعادة إنتاج المحتوى والسمات الثقافية للنص الأصلي. على سبيل المثال، يتم استخدام النسخ والترجمة الصوتية لنقل الأسماء الصحيحة، مما يسمح لك بالحفاظ على الهوية الوطنية للأصل. التعديل والشرح، بدورهما، يمنحان المترجم الفرصة لنقل المعنى والنبرة العاطفية بشكل أكثر دقة حيث لا يوجد مرادفات مباشرة في اللغة المترجمة.

يتم إيلاء اهتمام خاص للتحويلات النحوية، مثل التبديل والاستبدال والإضافة والحذف، والتي تساعد في الحفاظ على التسلسل المنطقي ووحدة المحتوى للنص. على سبيل المثال، التغييرات في ترتيب الكلمات أو بنية الجملة بسبب الاختلاف بين اللغتين العربية والأوكرانية تجعل من الممكن تكييف النص للجمهور الأوكراني مع الحفاظ على الأسلوب العام والسياق الثقافي للأصل.

بالإضافة إلى ذلك، في عملية ترجمة النصوص الاجتماعية والسياسية، هناك مشكلة نقل الثغرات - العناصر اللغوية أو الثقافية التي ليس لها نظيراتها الدقيقة في اللغة المترجمة. يمكن أن تكون الثغرات نظامية (بسبب الاختلافات الصوتية والمورفولوجية والنحوية) أو وظيفية (بسبب الاختلافات الثقافية). لتكييف هذه العناصر، يتم تطبيق تحويلات مختلفة، بما في ذلك الشرح أو الاستبدال، مما يسمح بالحفاظ على إمكانية الوصول إلى النص للجمهور المستهدف.

أجريت دراسة تحولات الترجمة في الأطروحة على عدة مراحل. في المرحلة الأولى، تم إجراء تحليل نظري لأعمال العلماء الأوكرانيين والأجانب، والذي وضع الأساس لتنظيم وتوضيح المفاهيم الأساسية. وهذا جعل من الممكن دراسة فئات مثل "الكفاية" و"التكافؤ" و"التحول الترجمي" بالتفصيل. وشملت المرحلة الثانية النظر في التصنيفات المختلفة للتحويلات المستخدمة في الترجمة. بناءً على التصنيفات، تم تحديد المجموعات الرئيسية للتحويلات - المعجمية والنحوية - وتقنياتها المحددة. وبغض النظر عن المناهج المختلفة في الأدب، فقد تم تحديد هدف مشترك لتحويلات الترجمة - وهو تحقيق التطابق بين الأصل والترجمة على مستوى المحتوى والأسلوب.

وتضمنت المرحلة الثالثة تحليلاً مقارناً لأجزاء من النصوص الاجتماعية والسياسية من الشبكات الاجتماعية ومصادر الأخبار وترجماتها، مما ساعد على تحديد تقنيات تحويلية محددة. وقد وجد أن التحويلات المعجمية، مثل التجسيد والتعديل، تسمح بالحفاظ على المعنى مع تجنب الترجمة الحرفية. تعتبر التحويلات النحوية ضرورية أيضاً، لأنها تكيف بنية النص مع القواعد النحوية للغة الأوكرانية، مما يجعل النص أكثر قابلية للفهم بالنسبة للجمهور الأوكراني.

في المرحلة الرابعة، تم إجراء تحليل كمي، مما جعل من الممكن تحديد وتيرة استخدام أنواع مختلفة من التحويلات، مثل التعديل والتتبع والتحديد والاستبدال. تبين أن التحويلات المعجمية التي تساهم في الحفاظ على المحتوى والسلامة الأسلوبية هي الأكثر استخداماً. تلعب التحويلات النحوية، وخاصة التقليل، دوراً رئيسياً في ضمان الكفاية، خاصة عندما تختلف الهياكل النحوية الأصلية اختلافاً كبيراً عن تلك الأوكرانية. وهكذا، أظهرت الدراسة أن التحويلات الترجمة هي أداة ضرورية لتحقيق ترجمة عالية الجودة للغة العربية الاجتماعية والسياسية النصوص إلى الأوكرانية. تؤكد نتائج العمل على أهمية الاختيار الكفء للتحويلات التي تحافظ على المحتوى الأصلي والسمات الثقافية للنص، مما يساعد على التغلب على الحواجز اللغوية والثقافية وضمان التواصل بين الثقافات. يمكن أن تساهم الاستنتاجات التي تم الحصول عليها في تطوير استراتيجيات دراسات الترجمة ومقارباتها للعمل مع النصوص الاجتماعية والسياسية في ظروف

العولمة

..

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу: монографія. Бабенко Є., Амеліна С., Білоус Н. Київ: Центр навчальної літератури, 2020.
- Балахтар В.В., Балахтар К.С. (2012). Адекватність та еквівалентність перекладу.
- Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. (2010). Термінологія та переклад.
- Бужикова Р., Ковальова А. (2019). Доместикація та форенізація під час кіноперекладу.
- Гайдар Д. О. (2015). Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт.
- Гудманян А. Г., Баклан І. М. (2022). Практичний курс перекладу.
- Кальниченко О. А., Подміногін В. О. (2005). Історія перекладу.
- Карабан В. І. (2001). Переклад англійської наукової і технічної літератури. Ч. 2.
- Карабан В. І. (2004). Переклад англійської наукової і технічної літератури.
- Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. (2006). Теорія та практика перекладу.
- Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. (2014). Перекладознавство.
- Кияк Т. Р. Вступ до теорії перекладу. Київ: Центр учбової літератури, 2009.
- Колесник А. О. (2010). Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології.
- Колодій Б. М. (2021). Переклад аудіовізуальних текстів фахового спрямування.
- Кононенко В. Г. (2013). Лексичні трансформації в перекладі суспільно-політичних текстів.
- Коптілов В. В. (2002). Теорія і практика перекладу.
- Кочерган М. П. (2010). Загальне мовознавство.
- Корунець І. В. (2001). Теорія і практика перекладу.
- Корунець І. В. (2008). Вступ до перекладознавства.
- Мамрак А. В. (2009). Вступ до теорії перекладу.
- Максимов С.Є. (2012). Практичний курс перекладу.
- Плющ М.Л. (2000). Сучасна українська літературна мова.

- Саприкін С. С., Чужакін А. П. (2011). Світ усного перекладу.
- Селіванова О. О. (2008). Сучасна лінгвістика.
- Селіванова О. О. (2010). Лінгвістична енциклопедія.
- Селіванова О. О. (2012). Світ свідомості в мові.
- Сіняговська І. Ю. (2014). Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій.
- Сівков І. В. (2008). Теоретичні питання дослідження лексики.
- Сівков І. В. (2008). Арабсько-український словник.
- Сівков І. В., Субх М. А., Хоміцька О. Г. (2009). Сучасний українсько-арабський словник.
- Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія. (1973).
- Зорівчак Р. П. (1989). Реалія і переклад.
- Acharya, A., & Buzan, B. (2010). Non-western international relations theory.
- Baker, M. (2011). In other words.
- Bassnett, S. (2013). Translation studies.
- Dardonah, M. (2017). Sentence structure in news headlines.
- Dickins, J., Hervey, S., & Higgins, I. (2002). Thinking Arabic translation.
- Farghal, M., & Mustafa, S. (2010). Translation with reference to English and Arabic.
- Halliday, F. (2005). The Middle East in international relations.
- Harris Z. (1970). Papers in Structural and Transformational Linguistics.
- Hatim, B. (1997). Communication across cultures.
- Hatim, B., & Mason, I. (1990). Discourse and the translator.
- Hatim, B. (1994). Discourse, ideology and translation.
- John Milton, Silvia Cobelo (2023). Translation, Adaptation and digital Media.
- Khatib, L. (2013). Image politics in the Middle East.

Laurence Eaw (2013). Translation, adaptation and transformation.

Mahmoud Altarabin (2021). The Routledge course on media, legal and technical translation.

Mason, I. (1994). Discourse, ideology and translation.

Mughazy, M. (Ed.). (2010). Perspectives on Arabic linguistics.

Munday, J. (2008). Introducing translation studies.

Nida, E. A. (1964). Toward a science of translating.

Newmark, P. (1988). A textbook of translation.

Rowland, Howard D. (2008). Let's read the Arabic Newspapers.

Toury G. (1995). Descriptive translation studies and beyond.

Venuti, L. (1995). The translator's invisibility.

Venuti L. (1998). The Scandals of Translation.

ناريمان نانلي الوراقى عباس أحمد التونسى (2005). عربية وسائل الإعلام. الجزء الثانى. معهد اللغة العربية الجامعة الأمريكية بالقاهرة.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ЛЕКСИЧНІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Транслітерація адаптація	+	القاهرة	<i>Каїр</i>
Транскрибування		كارولين فرج	<i>Керолайн Фараж</i>
Модуляція		نائب رئيس	<i>Віце-президент</i>
Калькування конкретизація	+	ورشة عمل	<i>Вебінар</i>
Зворотна ампліфікація + експлікація	+	هيئة الأمم المتحدة للمرأة	<i>ООН Жінки (Структура Організації Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок)</i>
Транскрибування конкретизація	+	شيخ	<i>Шейх</i>
Транслітерація транскрибування	+	خليفة بن زايد آل نهيان	<i>Халіф ібн Заїда Аль Нахайяна</i>
Транслітерація транскрибування	+	ساو باولو	<i>Сан-Паулу</i>
Транслітерація транскрибування	+	برازيل	<i>Бразилія</i>
Конкретизація		هاجم	<i>Вдарити</i>
Модуляція		مباشرة	<i>В прямому етері</i>
Генералізація		قال	<i>Заявляти</i>
Генералізація		قال	<i>Повідомляти</i>
Генералізація		قال	<i>Оповіщати</i>
Модуляція		الحملة الانتخابية	<i>Передвиборча кампанія</i>
Транслітерація транскрибування	+	دونالد ترامب	<i>Дональд Трамп</i>
Транслітерація транскрибування	+	ستيفن تشيونغ	<i>Стівен Чанг</i>
Транслітерація транскрибування	+	بالم بيتش	<i>Палм-Біч</i>

Транслітерація транскрибування	+	ويست بالم بيتش,»	<i>Вест-Палм-Біч</i>
Транслітерація транскрибування	+	فلوريدا	<i>Флорида</i>
Транскрибування		غولف	<i>Гольф</i>
Модуляція		إطلاق النار	<i>Стрілянина, вистріл</i>
Модуляція		حملة متحدث باسم	<i>Речник кампанії</i>
Конкретизація модуляція + адаптація	+	عمدة	<i>Уолова</i> <i>органів</i> <i>правопорядку</i>
Генералізація		تم إغلاق	<i>Закрити</i>
Транслітерація транскрибування	+	كامالا هاريس	<i>Каміла Харріс</i>
Транслітерація транскрибування	+	تيم والز	<i>Тім Уолз</i>
Транслітерація транскрибування	+	دانا باش	<i>Дана Беш</i>
Модуляція		المرشحة الديمقراطية	<i>Кандидатка</i> <i>від</i> <i>демократичної партії</i>
Модуляція		نائب الرئيس	<i>Віце-президент</i>
Модуляція		أول مقابلة مشتركة	<i>Перше спільне інтерв'ю</i>
Модуляція		حصريا	<i>Ексклюзивно</i>
Транслітерація транскрибування	+	أوبرا وينفري	<i>Опра Уінфрі</i>
Транслітерація транскрибування	+	كامالا هاريس	<i>Каміла Харріс</i>
Транслітерація транскрибування	+	أمريكا	<i>Америка</i>
Конкретизація		طريقة	<i>Метод</i>
Модуляція		المرشحة الرئاسية الديمقراطية	<i>Кандидатка</i> <i>в</i> <i>президенти</i> <i>від</i> <i>демократичної партії</i>
Модуляція		المؤتمر الوطني الديمقراطي	<i>Національний</i> <i>з'їзд</i> <i>демократичної партії</i>
Транслітерація транскрибування	+	جو بايدن	<i>Джо Байден</i>
Модуляція		وزير الصحة	<i>Міністр</i> <i>охорони</i> <i>здоров'я</i>

Транслітерація транскрибування	+	الدكتور فراس الأبيض	<i>Доктор Фіраз Аль-Аб'яд</i>
Транслітерація транскрибування	+	جمانة كرادشة	<i>Джумана Карадша</i>
Транслітерація транскрибування	+	حزب الله	<i>Хезболла</i>
Транслітерація транскрибування	+	لبنان	<i>Ліван</i>
Конкретизація		شبكة	<i>Новинне агенство</i>
Модуляція		وزير الخارجية	<i>Міністр закордонних справ</i>
Транслітерація транскрибування	+	عبدالله بو حبيب	<i>Абдалла Бухабіб</i>
Транслітерація транскрибування	+	إسرائيل	<i>Ізраїль</i>
Транслітерація транскрибування	+	لبنان	<i>Ліван</i>
Транслітерація транскрибування	+	حزب الله	<i>Хезболла</i>
Транслітерація транскрибування	+	الولايات المتحدة وفرنسا	<i>США та Франція</i>
Транслітерація транскрибування модуляція	+	الشرق الأوسط	<i>Близький Схід</i>
Модуляція		إطلاق النار	<i>Вистріл</i>
Модуляція		وجه السرعة	<i>Якнайшвидше</i>
Конкретизація		بتأثير الدومينو	<i>Ефект доміно</i>
Калькування		الثقب الأسود	<i>Чорна діра</i>
Антонімічний переклад		ظل الوضع على ما هو عليه حاليا	<i>Незмінна ситуація</i>
Антонімічний переклад		إظل العالم بلا حراك	<i>Світ стоїть осторонь</i>
Модуляція		سيكون مضيعة للوقت	<i>Марна трата часу</i>

ДОДАТОК Б

ГРАМАТИЧНІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Перестановка	وقعت نائب رئيس CNN كارولين فرج خلال ورشة عمل بالقاهرة مع هيئة الأمم المتحدة للمرأة اتفاقية من أجل التعاون لزيادة تمكين المرأة والمساواة بين الجنسين بالدول العربية في إطار شراكة لمدة عامين.	Під час семінару в Каїрі, віцепрезидент CNN Керолайн Фараж підписала дворічну угоду з ООН Жінки (Структура Організації Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок) щодо співпраці з метою розширення прав і можливостей жінки та гендерної рівності в арабських країнах.
Додавання	التعاون لزيادة	Співпраця з метою розширення
Заміна	تمكين	Права та можливості (жінки)
Заміна	المساواة بين الجنسين	Гендерна рівність
Заміна + опущення	في إطار شراكة لمدة عامين	Дворічна угода
Перестановка	أعلنت وزارة شؤون الرئاسة الإماراتية الجمعة وفاة رئيس البلد الشيخ خليفة بن زايد آل نهيان. وقد أعلنت الوزارة الحداد الرسمي وتنكيس الأعلام مدة 40 يوماً اعتباراً من اليوم وتعطيل العمل في الوزارات والدوائر والمؤسسات الاتحادية المحلية والقطاع الخاص 3 أيام اعتباراً من اليوم.	У п'ятницю, Міністерство у справах президента Об'єднаних Арабських Еміратів оголосило про смерть президента країни, шейха Халіфа ібн Заїда Аль Нахайяна. Міністерство оповістило про офіційний траур і приспустило прапори терміном на 40 днів, від сьогодні, і припинило роботу в

		міністерствах, відомствах, місцевих федеральних установах і приватному секторі на 3 дні, починаючи з сьогоднішнього дня.
Додавання + заміна	وزارة شؤون الرئاسة الإماراتية	Міністерство у справах президента Об'єднаних Арабських Еміратів
Заміна	تنكيس	Приспустити
Додавання	أعلنت وزارة شؤون الرئاسة الإماراتية الجمعة وفاة رئيس	У п'ятницю, Міністерство у справах президента Об'єднаних Арабських Еміратів оголосило про смерть президента країни
Додавання	وتعطيل العمل في الوزارات والدوائر والمؤسسات الاتحادية المحلية والقطاع الخاص 3 أيام	Припинено роботу в міністерствах, відомствах, місцевих федеральних установах і приватному секторі на 3 дні.
Перестановка	استقز ه فضربه الآخر بكرسي مرشح لمنصب عمدة ساو باولو بالبرازيل يهاجم منافسه أثناء مناظرة مباشرة	Удар стільцем у відповідь на провокацію Кандидат у мери Сан-Паулу, що в Бразилії, вдарив свого опонента стільцем під час дебатів у прямому етері.
Заміна	استقز	Провокація
Заміна	ضرب	Удар
Додавання	استقز ه فضربه الآخر بكرسي	Удар стільцем у відповідь на провокацію
Опущення	استقز ه فضربه الآخر بكرسي	Удар стільцем у відповідь на провокацію
Опущення	مرشح لمنصب عمدة	кандидат у мери
Додавання	ساو باولو بالبرازيل	Сан-Паулу, що в Бразилії

<p>Перестановка</p>	<p>قالت الحملة الانتخابية لدونالد ترامب، الأحد، إن الرئيس الأمريكي آمن بعد إطلاق النار في محيطه وقال المتحدث باسم حملة ترامب ستيفن تشيونغ، في بيان الرئيس ترامب آمن بعد إطلاق النار في محيطه. لا توجد تفاصيل أخرى في هذا الوقت وقال جهاز الخدمة السرية إنه يحقق في حادث يتعلق بالرئيس السابق دونالد ترامب بالاشتراك مع مكتب عمدة مقاطعة بالم بيتش بولاية فلوريدا، وفقاً لمنشور على منصة إكس كان الرئيس السابق دونالد ترامب يلعب الغولف في نادي ترامب الدولي للغولف في ويست بالم بيتش عند إطلاق النار. وتم إغلاق الملعب على الفور، وفقاً لمصدر مطلع</p>	<p>Представники передвиборчої кампанії Дональда Трампа заявили в неділю, що президент США в безпеці після стрілянини поблизу нього.</p> <p>Речник кампанії Трампа Стівен Чанг повідомив у заяві, що президент Трамп у безпеці після стрілянини неподалік від нього. «Наразі немає додаткових подробиць».</p> <p>Секретна служба оповістила, що розслідує інцидент за участю колишнього президента Дональда Трампа спільно з офісом голови органів правопорядку округу Палм-Біч, штат Флорида, згідно з публікацією у соціальній мережі X.</p> <p>Колишній президент Дональд Трамп грав у гольф у міжнародному гольф-клубі Трамп у Вест-Палм-Біч, коли сталася стрілянина. За словами інформованого джерела, стадіон негайно закрили.</p>
---------------------	--	--

Додавання	الحملة الانتخابية	<i>Представники</i> передвиборчої компанії
Заміна	محيطه	<i>Поблизу нього</i>
Заміна	أخرى	<i>Додатковий</i>
Опущення	جهاز الخدمة السرية	<i>Секретна служба</i>
Заміна	تعلق	<i>За участь</i>
Перестановка	جرت المرشحة الديمقراطية بالانتخابات الأمريكية، كامالا هاريس وتيم والز الذي اختير كمرشح ديمقراطي لمنصب نائب الرئيس أول مقابلة مشتركة لهما مع الزميلة دانا باش حصريا على شبكة سنن	<i>Кандидатка від Демократичної партії на виборах у США Каміла Харріс і Тім Уолз, обраний кандидатом від демократичної партії у віце-президенти, ексклюзивно на CNN дали перше спільне інтерв'ю з нашою колегою-кореспонденткою Даною Беш.</i>
Заміна	الانتخابات الأمريكية	<i>Вибори у США</i>
Заміна	اختير	<i>Обраний</i>
Опущення	اختير كمرشح ديمقراطي لمنصب نائب الرئيس	<i>Обраний кандидатом від демократичної партії у віце-президенти</i>
Опущення	أول مقابلة مشتركة لهما	<i>Дали перше спільне інтерв'ю</i>
Опущення	أول مقابلة مشتركة لهما مع الزميلة دانا باش حصريا على شبكة سنن	<i>Ексклюзивно на CNN дали перше спільне інтерв'ю з нашою колегою-кореспонденткою Даною Беш.</i>
Додавання	أول مقابلة مشتركة لهما مع الزميلة دانا باش حصريا على شبكة سنن	<i>Ексклюзивно на CNN дали перше спільне інтерв'ю з нашою колегою-кореспонденткою Даною Беш.</i>
Перестановка	حثت أوبرا وينفري بطريقتها الخاصة المستقلين والمترددين على الإدلاء	<i>Опра Уїнфрі своїм особливим методом закликала</i>

	<p>بأصواتهم لصالح المرشحة الرئاسية الديمقراطية كامالا هاريس خلال خطابها في المؤتمر الوطني الديمقراطي لعام 2024.</p> <p>حيث قالت في خطابها: "نحن أمريكيون. نحن أمريكيون. دعونا نختار الولاء للدستور على الولاء لأي فرد. لأن هذا هو الأفضل في أمريكا. دعونا نختار التفاؤل على السخرية. لأن هذا هو الأفضل في أمريكا. دعونا نختار الإدماج على الانتقام. دعونا نختار الفطرة السليمة على الهراء. لأن هذا هو الأفضل في أمريكا. دعونا نختار الوعد للحل للغد على العودة المريرة إلى أمس. لن نعود لن نتراجع ولن نتعرض للتمتر ولن نتراجع، لن نعود.. لذا.. دعونا نختار، دعونا نختار الحقيقة، دعونا نختار الشرف، دعونا نختار الفرح، لأن هذا هو الأفضل في أمريكا. ولكن أكثر من أي شيء آخر، دعونا نختار الحرية.. لماذا؟ لأن هذا هو الأفضل في أمريكا. نحن جميعًا أمريكيون، ولنختار جميعًا معًا كامالا هاريس</p>	<p>незалежних і тих, хто не визначився, віддати свої голоси за кандидата в президенти від Демократичної партії Камілу Харріс під час своєї промови на національному з'їзді Демократичної партії 2024 року.</p> <p>У своїй промові вона сказала: «Ми — американці. Давайте виберемо лояльність до Конституції, а не лояльність до будь-якої особи. Тому що це найкраще в Америці. Давайте виберемо оптимізм, а не цинізм. Тому що це найкраще в Америці, Давайте виберемо асиміляцію, а не помсту. Давайте виберемо здоровий глузд замість дурниці. Тому що це найкраще в Америці. Давайте виберемо солодку обіцянку завтра, а не гірке повернення до вчора. Ми не повернемося назад. Ми не будемо знущатися. Ми не відступимо. Ми не повернемося...тож...вибираймо, вибираймо правду, честь, радість, бо це найкраще в</p>
--	---	--

		<i>Америці. Але понад усе, давайте виберемо свободу. Чому? Тому що це найкраще в Америці. Ми всі американці, і давайте разом виберемо Камілу Харріс.</i>
Опущення	لن نعود لن نتراجع ولن نتعرض للتمتر ولن نتراجع، لن نعود.. لذا.. دعونا نختار، دعونا نختار الحقيقة، دعونا نختار الشرف، دعونا نختار الفرح	<i>Ми не повернемося назад. Ми не будемо знущатися. Ми не відступимо. Ми не повернемося...тож...вибираймо, вибираймо правду, честь, радість...</i>
Опущення	لأن هذا هو الأفضل في أمريكا	<i>Тому що це найкраще в Америці</i>
Заміна	أكثر من أي شيء آخر	<i>Понад усе</i>
Перестановка	أعلن الرئيس الأمريكي جو بايدن انسحابه من السباق الرئاسي بعد دعوات متزايدة من بعض الديمقراطيين له بإنهاء مساعدته لإعادة انتخابه	<i>Президент США Джо Байден оголосив про вихід з президентських перегонів після усвідомлення закликів демократів, які збільшувалися з кожним днем, припинити переобрання.</i>
Заміна	الرئيس الأمريكي	<i>Президент США</i>
Додавання	بعد دعوات متزايدة	<i>Заклики, які збільшувалися з кожним днем</i>
Опущення	بإنهاء مساعده لإعادة انتخابه	<i>Припинити переобрання</i>
Перестановка	تحدث وزير الصحة اللبناني الدكتور فراس الأبيض، مع مراسلة شبكتنا جمانة كرادشة حول الضربات الإسرائيلية ضد حزب الله في لبنان، قائلا إن الجميع عازمون على إيجاد حل دبلوماسي للصراع باستثناء طرف واحد	<i>Міністр охорони здоров'я Лівану доктор Фірас Аль-Аб'яд поговорив із кореспонденткою нашого новинного агентства Джуманою Карадша щодо ізраїльських ударів проти Хезболли в Лівані, сказавши, що всі налаштовані знайти дипломатичне вирішення</i>

		конфлікту, за винятком однієї сторони.
Заміна	إيجاد	Знайти
Перестановка	<p>حذر وزير الخارجية اللبناني عبدالله_بوحبيب، الخميس، من أن الأزمة مع إسرائيل تهدد الشرق الأوسط بأكمله، وكرر الدعوات إلى وقف إطلاق النار "الفوري على جميع الجبهات". وقال عبدالله بو حبيب في كلمته أمام الجمعية العامة للأمم المتحدة: "لبنان يعاني حاليًا من أزمة تهدد وجوده. وجدد رفض لبنان للحرب، داعيًا إلى تطبيق المقترح الأمريكي الأوروبي لوقف إطلاق النار بين إسرائيل وحزب الله وأعرّب عن دعمه للجهود التي تبذلها الولايات المتحدة وفرنسا والعديد من الحلفاء للتحرك نحو التوصل إلى اتفاق بين إسرائيل وحزب الله". وقال وزير الخارجية اللبناني: "الوضع يتطلب تدخلًا دوليًا على وجه السرعة قبل أن يخرج عن السيطرة بتأثير الدومينو"، محذرا من أن الصراع الحالي قد يتحول إلى ثقب أسود يلتهم السلام". "والأمن الإقليمي والدولي". وأكد عبد الله بوحبيب: "الأزمة في لبنان تهدد الشرق الأوسط بأكمله بالأسوأ، إذا ظل الوضع على ما هو عليه حاليا،". "وإذا ظل العالم بلا حراك</p>	<p>Міністр закордонних справ Лівану Абдулла Бухабіб у четвер застеріг, що криза з Ізраїлем загрожує всьому Близькому Сходу, і повторив заклики до негайного припинення вогню на всіх фронтах.</p> <p>Абдалла Бу Хабіб у своєму виступі перед Генеральною Асамблеєю ООН сказав: «Ліван наразі переживає кризу, яка загрожує його існуванню». Він знову заявив про неприйняття Ліваном війни, закликавши до реалізації американо-європейської пропозиції щодо припинення вогню між Ізраїлем та «Хезболлою».</p> <p>Він висловив підтримку зусиллям США, Франції та багатьох союзників щодо досягнення угоди між Ізраїлем та «Хезболлою».</p> <p>Міністр закордонних справ Лівану сказав: «Ситуація</p>

	<p>وأضاف وزير الخارجية اللبناني: نجدد التمسك بضرورة تطبيق قرار مجلس الأمن الدولي رقم 1701، فهو ليس ضرورياً لأمن لبنان فقط لكنه ضروري". لأمن إسرائيل أيضاً.</p> <p>وأشار عبدالله بو حبيب إلى أن "عودة الإسرائيليين إلى مستوطناتهم لن تتحقق بالقتال بل بوقف النار. ألم تشع إسرائيل من الحروب؟ ومتى ستعطي فرصة للسلام بدل لغة الحديد والنار على إسرائيل ووقف التصعيد لمنع الانفجار الكبير"، حسب قوله، وطبقاً لما نقلت عنه الوكالة اللبنانية.</p> <p>وأردف: "لن يكون هناك سلام في المنطقة دون تطبيق حل الدولتين. بدلاً من عسكرة الصراع يجب التوصل إلى حل". دبلوماسي للأزمة.</p> <p>وقال عبدالله بو حبيب إن "المطالبة بأي شيء آخر سيكون مضيعة للوقت</p>	<p>потребує міжнародного втручання якнайшвидше, перш ніж вона вийде з-під контролю, спричинивши ефект доміно», попередивши, що нинішній конфлікт може перетворитися на «чорну діру», яка поглине мир і регіональну та міжнародну безпеку.</p> <p>Абдалла Бу Хабіб підтвердив: «Криза в Лівані загрожує всьому Близькому Сходу найгіршим, якщо ситуація залишиться незмінною, а світ і далі стоятиме осторонь».</p> <p>Міністр закордонних справ Лівану додав: «Ми знову підкреслюємо необхідність виконання Резолюції Ради Безпеки ООН №1701, яка є необхідною не лише для безпеки Лівану, але й для безпеки Ізраїлю».</p> <p>Абдалла Бу Хабіб зазначив, що «повернення ізраїльтян до своїх поселень не відбудеться за допомогою бойових дій, а лише через</p>
--	--	--

		<p>припинення вогню. Невже Ізраїль не наситився війнами? Коли він дасть шанс миру замість мови сили і вогню? Ізраїль має зупинити ескалацію, щоб уникнути великого вибуху», – за його словами, як передало ліванське агентство.</p> <p>Він додав: «Не буде миру в регіоні без реалізації рішення про дві держави. Замість мілітаризації конфлікту необхідно знайти дипломатичне вирішення кризи».</p> <p>Абдалла Бу Хабіб зазначив, що «вимагати чогось іншого буде марною тратою часу».</p>
Заміна	جدد رفض	Знову заявили про неприйняття
Опущення	وأعرب عن دعمه للجهود التي تبذلها الولايات المتحدة وفرنسا والعديد من الحلفاء	Він висловив підтримку зусиллям США, Франції та багатьох союзників
Опущення	للتحرك نحو التوصل إلى اتفاق	Досягнення угоди
Заміна + генералізація	الأسوأ	Націгірший
Заміна	نجدد التمسك بضرورة	Підкреслити необхідність
Додавання	تتحقق بالقتال	Відбудеться за допомогою бойових дій
Опущення	لن يكون هناك سلام في المنطقة	Не буде миру в регіоні
Заміна	مطالبة	Вимагати